

Huoli toisten jaksamisesta

Elävää
vuoropuhelua
kuolemasta

► sivu 5

Kotiutuva
rauhanturvaaja
tarvitsee tukea

► sivu 6–7

Teatterikone
sukeltaa syvälle
eroteemaan

► sivu 16

Pääkirjoitus

Tuuletuspäivä

Juon aamukahvini aina samasta mukista. Minulla on rasiallinen hiussolkia, joista käytän mieluummin yhtä ja samaa. Ajan töihin joka päivä samaa reittiä, vaikka en edes tiedä onko se lyhin tahi nopein.

Tutut ja turvalliset käytännöt muuttuvat piintyneiksi tavoiksi ennen kuin huomaammekaan. Ne pitävät meitä otteessaan, kunnes joku tai jokin kyseenalaistaa ne. Se voi olla vaikkapa matka, joka pakottaa meidät tekemään asioita tavallisesta poiketen. Tai se voi olla toinen ihminen, joka hämmästelee vilpittömästi minulle tutuksi tullutta toimintatapaa.

Tuoret uutiset Jyväskylän kaupungin talousarvioehdotuksen mukanaan suomista muutoksista pakottavat meidät ennen pitkää muuttamaan arkisia käytäntöjämme. Muutokset ovat rajuja. Esimerkiksi meidän perheeltämme luvassa olevat leikkaukset uhkaavat viedä lähikoulun, lähikirjaston ja terveyskeskuksen. Luopuminen kirpaisee ja hankaloittaa elämää. Ja me olemme sentään autollisia, tervejäkäsisiä, säännöllisiä palkkatuloista nauttivia ihmisiä.

Muutosten suunnasta on kuitenkin vaikea sanoa varmuudella, ennen kuin niiden kanssa on tovin elänyt. Voihan olla, että lasten uusi koulu osoittautuukin joiltain osin vanhaa paremmaksi. Ja voihan olla, että tutuksi tullut, upeasti asioihin paneutuva omalääkäri pitää meistä huolta jatkossakin – vain eri paikassa kuin nyt.

Tapojen tuuletus tuntuu taloudellisen pakon edessä julmalta. Mutta eivätkö raha-asiat noin yleensä ottaenkin ole vain pakollinen paha? Raha on vain väline, jota olemme sopineet käytettäväksi asioita, tavaroita tai palveluja vaihtaa kesken. Sitä on hyvä olla tietty määrä, jotta perustarpeet tyydyttyvät, mutta sen suurempaa arvoa sille ei pitäisi antaa. Elämän täytyy rakentua jonkin vahvemman ja syvemmän ympäri. Jonkin muun kuin rahan.

Kaupungin palvelut täytyy tässä taloudellisessa tilanteessa miettiä uudelleen. Mutta niinhän teemme itse kukin silloin, kun rahat ovat vähissä. Mietimme, mistä luovomme, ja mitkä asiat välttämättöminä hoidamme. Tapoja täytyy silloin tällöin tuulettaa, vaikka se ei mukavalta tuntuisikaan. Se voi olla jopa hyväksi.

Marjo Rönkvist
päätoimittaja

Henki & elämä

Kannen kuva: Rautpohjan tehtaan työsuojeluväliteutettu Pekka Suuronen on huolissaan työtovereiden jaksamisesta irtisanomispäineiden alla.

Kuva: Sami Saarenpää

Seitsemän jyväskyläläistä ehdolla vuoden vapaaehtoiseksi

KAARINA HEISKANEN teksti

Vuoden vapaaehtoinen -äänestys on edistynyt finaalivaiheeseen, eli kansalaiset ovat ehdottaneet omia ehdokkaitaan arvoniimen saajaksi. Palkinnon saajaksi on ehdotettu 117 ansioitunutta vapaaehtoista 59 paikkakunnalta.

Jyväskyläläisehdokkaat ovat **Malla Eronen, Valma Lappi, Raija Malmivaara, Pirjo Ristikivi, Maarit Rokkamäki, Sirpa Teräväinen ja Erja Turunen.**

Malla Eronen on toiminut ikäihmisten ryhmien vetäjänä 20 vuotta. 11 vuotta sitten hän aloitti Mallan kammarin toiminnan. Mallan kammarin on ikäihmisten kulttuuris-hengellinen piiri. Sen osallistujamäärä on kasvanut koko ajan.

Valma Lappi on valmis osallistumaan erilaisiin talkoisiin ja on toiminut lähipiirissä maahanmuuttajien apuna. Varsinkin leipominen ja muut keittiötalkoot ovat Valma Lapin omaa aluetta.

Raija Malmivaara toimii sihteerinä Suomen Nivel yhdistyksen hallituksessa sekä vertaisohjaajana Jyväskylän Nivelpiirissä. Hän tekee aktiivisesti töitä Nivel yhdistyksen hyväksi.

Pirjo Ristikivi toimii Kuokkalan kirkon oppaana ja päivästäjänä, keittää sunnuntaisin kirkkokahveja ja kutoo myyjäisiin. Hän toimii vastuuhenkilönä monissa seurakunnan piireissä, vetää hiljaisuuden iltoja ja toimii messuavustajana.

Maarit Rokkamäki harrastaa pelastuskoiratoimintaa Keski-Suo-

Historian ensimmäinen Vuoden vapaaehtoinen -kampanja on käynnissä. Vuoden vapaaehtoinen toimii vuoden ajan vapaaehtoistoiminnan lähettäjänä.

men Pelastuskoirat -yhdistyksessä. Pelastuskoiratoimintaan hänellä on ollut antaa kaksi koira. Pelastuskoira Hugo ja Maarit Rokkanen ovat löytäneet yhden kadonneen lossa. Nykyisen pelastuskoiran Kepun kanssa hän on löytänyt kaksi kadonnutta ajoissa.

Sirpa Teräväinen on tammikuussa 2013 aloittaneen Osallisuuden kahvihuoneen emäntä ja idean äiti. Osallisuuden kahvihuone on suunnattu eläkeiässä kaupunkiin muuttaneille. Kahvihuone tarjoaa mahdollisuuden tavata toisia samassa elämäntilanteessa olevia.

Erja Turunen oli perustamassa Totaaliharit ry:tä kolme vuotta sitten ja on sen puheenjohtaja. Yhdistys tekee ennalta ehkäisevää lastensuojelutyötä. Turunen on tuonut esille yksin lapsiaan kasvattavien asemaa. Hän on ollut

mukana hankkimassa haastattelumateriaalia totaaliyhäreiltä esimerkiksi neuvolahenkilöstölle tehtävää ohjeistusta varten.

Vuoden vapaaehtoisen äänestys päättyy 1.11. minkä jälkeen arvovaltainen raati valitsee Vuoden vapaaehtoisen kymmenen eniten ääniä saaneen ehdokkaan joukosta.

Vuoden vapaaehtoiseksi valittu toimii seuraavan vuoden ajan vapaaehtoistoiminnan lähettäjänä. Hänet palkitaan taiteilija **Samuli Heinosen** grafiikkateoksella 23.11. Vapaaehtoistoiminnan Menu-messuilla Messukeskuksessa Helsingissä.

Laajemmat kaikkien ehdokaiden esittelyt löytyvät Kansalaisareenan osoitteesta www.kansalaisareena.fi/menumessut.

Vuoden vapaaehtoista voi äänestää samalla sivustolla.

Tapetilla

Viikon eväät: rauhaa ja reilua kauppaa

KAARINA HEISKANEN teksti
DIDIER GENTILHOMME kuva

Equadorilainen Valentin Chinchay poimii kahvinpajua. Vakaan korvauksen saaminen kahvista on viljelijöille tärkeä Reilun kaupan hyöty.

Ole reilu! Yritä edes, ja ainakin tällä viikolla. Nyt nimittäin vietetään Reilun kaupan viikkoa. Mahdollisuuksia reiluuteen on ihan kiitettävästi, sillä Suomessa on saata-ville jo yli 1800 erilaista Reilu kauppaa -sertifioitua tuotetta. Reilun kaupan tuotteita myyvät niin tavalliset ruokakaupat, erikoisliikkeet kuin verkkokaupatkin.

Viime vuonna jokainen suomalainen käytti keskimäärin 28 euroa Reilun kaupan tuotteisiin. Reilun kaupan viikon lisäksi nyt on ekumeeninen vastuuviikko. Sen teema on tänä vuonna asekauppa. Maailmassa kuolee keskimäärin joka minuutti henkilö aseellisen väkivallan seurauksena. Vuosittain asekauppaan käytetään moninkertaisesti enemmän varoja kuin mitä tarvittaisiin koko maailman väestön ihmisarvoisen elämän saavuttamiseksi.

Osoitteessa www.vastuuviikko.fi voit käydä katsomassa entisten jengiuorten tekemän Katkaise väkivallan kierre -videon.

Ajassa

Vankilanjohtajan hyvä työpäivä on sellainen, jona on voinut iloita asiakkaan tai vangin asian edistymisestä tai jakaa työntekijän kanssa tämän onnistumista työssään. Tuula Tarvainen iloitsee myös henkilökunnan halusta tehdä laadukasta työtä. Siihen sisältyy arvostava suhtautuminen asiakkaisiin, vankeihin ja työkalvereihin.

Vankilanjohtaja neuvooravistamaan ennakkoluuloja

Tuula Tarvainen on johtajana Laukaan avovankilassa, joka etsii uusia toimintiloja. Tarvainen toteaa, että saattaisi itsekin pelätä naapuriin muuttavaa vankilaa, jos ei tuntisi alaa.

KAARINA HEISKANEN teksti ja kuva

Kuka olet ja mitä teet?

Olen **Tuula Tarvainen** ja kotoisin Saarijärveltä. Toimin johtajana Jyväskylän yhdyskuntaseuraamustoimistossa ja Laukaan vankilassa.

Mitä on yhdyskuntaseuraamus?

Termi tarkoittaa vapaudessa suoritettavia vankeudelle vaihtoehtoisia seuraamuksia. Näitä ovat nuorisorangistus, ehdolliset vankeuteen liittyvä valvonta, yhdyskuntapalvelu, valvontarangaistus ja ehdonalaaisesti vapautuneiden valvonta. Niihin sisältyy säännöllinen yhteydenpito valvojan, osallistuminen aikataulutettuun toimintaan, päiheteettömyys ja määrysten noudattaminen. Tavoite on, että rangaistus tulee suoritetuksi ja riski syyllistyä uuteen rikokseen vähenee.

Millaisia vankeja Laukaassa on?

Naisille on 12 ja miehille 50 paikkaa. He suorittavat lyhyitä vankeusrangaistuksia tai ovat siirtyneet sinne pitkän tuomion loppuvaiheessa. Rikokset ovat väkivalta-, omaisuus- ja liikennejuopumusrikkoutta. Laukaassa keskitytään vapauttamisen valmisteluun.

Mitä ovat suurimmat epäkohdat vankilasta vapautuvien elämässä?

Onnistuneen vapautumisen perusedellytys on henkilön oma motivaatio. Motivaatio herättää halun elää rikoksettomalla tavalla. Suurimmat haasteet liittyvät päiheteiden käytön hallintaan, ihmisuhteisiin, toimeentuloon ja asumiseen. Myös ympäristön suhtautuminen vaikuttaa. Vaihteittainen siirtyminen avoimpiin olosuhteisiin edistää selviytymistä. Tavoite on, että yhä useampi pääsisi vankilasta avolaitokseen ja valvottuun koepauteen ennen vapautumista. Monesti tukena on henkilö, joka on itse selviytynyt rikoskierteestä.

Tähtäimessä on muutto. Miksi?

Vapauttamiseen keskittyvän vankilan tulee sijaita lähellä kuntoutumista tukevia ja yhteiskuntaan kiinnittäviä palveluja. Myös vankien ja heidän läheistensä yhteydenpitoa voidaan tukea näin paremmin.

Mitä sanot ihmisille, joita muutto naapurustoon hermostuttaa?

Rohkaisen tarkistamaan ennakkoluuloja. Järjestämme tarvittaessa mahdollisuuden tutustua vankilan toimintaan. Monet läheisistä sijaitsevat kaupunkien läheisyydessä. Vankit on ympärivuorokautisesti valvottu päiheteeton laitos. Avovankilassa vangit edellytetään hyvää käytöstä. Lisäksi vankilalla on kerrannaisvaikutuksia muun muassa yritystoiminnalle. Nämä seikat samoin kuin työpaikkojen säilyminen Jyväseudulla jäävät yleensä huomiotta.

Mitä on vankilauksivapaus?

Vankilauksivapaudella tarkoitetaan epäaitoa uskoa, jolla pyritään tavoittelemaan hyötyä. En ole nähnyt sitä Laukaassa. Olen nähnyt, että usko ja yhteys seurakuntaan on monelle vangille tärkeä voiman ja tuen lähde. Seurakuntien kautta voi myös solmia sosiaalista selviytymistä edistäviä ihmisuhteita.

Minkä Raamatun tapahtuman silmännäkijä olisit halunnut olla?

Jeesuksen ja Sakkeuksen kohtaamisen. On hyödyllistä asettaa epämuksuosaluuelle oppiakseen ja löytääkseen uutta. Tarvitaan uteliaisuutta ja rohkeutta, ja elämä voi avata uusia mahdollisuuksia.

Mitä harrastat? Mistä saat voimaa?

Liikuntaa ja kulttuuria. Voimaa saan luonnosta, perheestä ja ystäväistä. Yhä tärkeämpää on mielen hiljentäminen ja keskittyminen läsnäoloon tässä hetkessä.

Valtakunnalliset ekumeeniset vankilälähetyspäivät

1.-3.11. Vaajakosken baptistikirkossa. Lisätietoja: www.baptisti.fi/vaajakoski. Lue koko haastattelu: www.jyvaskylanseurakunta.fi

Raamattuvisan 2014 teema on rauha

Raamattuvisa käynnistyy tammi-kuussa ja lähestyy rauhaa mielenrauhan, koulurauhan, ekumenian ja yhteiskunnallisen rauhan näkökulmista. Kilpailuun osallistutaan kolmen hengen joukkueina. Ensimmäinen vaihe on kouluissa 28.1. ja aluekilpailu seurakunnissa 11.3. Keski-Suomen aluekilpailu on Palokan kirkossa. Finaali kisataan Helsingissä 12.4. Visaan voi ilmoittautua osoitteessa www.raamattuvisa.fi/ilmottoitadu.

Osimo Väättäinen asetetaan virkaan Halssilassa

Halsilan kappalaisen virkaan nimetyn **Osimo Väättäisen** virkaanasettajamessun toimittavat lääninrovasti **Simo Lampela** ja kirkkoherra **Arto Viitala** avustajineen. Messu on Halsilan kirkossa sunnuntaina 27.10. klo 12.

Riki Sorsa valitsee Vuoden kristillisen kirjan

Ehdokkaat Vuoden kristilliseksi kirjaksi ovat *Rukousten kirja* (Kirjapaja), jonka ovat kirjoittaneet **Pirjo Kantala, Pekka Y. Hiltunen, Jaana Ranttilä ja Olli Valtonen**, *Antti Nylenin Tunnustusten kirja* (Kirjapaja), *Tapio Puolimatkan Viisauden ja tiedon aarteet Kristuksessa* (Aikamedia), *Pauliina Rauhalan Täivaslaulu* (Gummerus), *Juha Sepon Kirkon mies ja muuttuva maailma* (WSOY), joka kertoo arkkipiispa **Martti Simojesta**, sekä *Janne Villan Hengellinen väkivalta* (Kirjapaja).

Kristillisen kirjan valitsee muusikko **Riki Sorsa**. Yleisö voi äänestää suosikkiaan netissä ja Helsingin kirjajessuilla 26.10. saakka. Sorsan valinta ja yleisön suosikki julkaistetaan Helsingin kirjajessuilla 27.10. Yleisöäänestys on osoitteessa www.vuodenkristillinenkirja.fi.

Merimiehelle lahjaksi lämmin joulumieli

Merimieskirkon kautta on 183 vuoden ajan välitetty joululahjoja tuntemattomille merenkulkijoille. Suomen merimieskirkon toimipisteet välittävät joulun tunnelman heille, jotka ovat joulun merellä. Paketin voi lähettää Suomen Merimieskirkon kautta 30.10. mennessä osoitteella Vuosaaren merimieskirkko, Provanttikatu 4, 00980 Helsinki, tai lähimmälle merimieskirkolle. Rahalahjoituksenken voi antaa. Varoilla Suomen Merimieskirkko tekee joulupaketteja. Yhden paketin hinta on 15 euroa. Rahan voi lähettää Suomen Merimieskirkko ry:n tilille Nordea FI91 1745 3000 0222 79 NDEAFIHH, viitenumero 3052 tai viestikenttään tieto joululahja merenkulkijalle.

Kuokkalan uudet urut kaipaavat seurakseen flyygelä

KAARINA HEISKANEN teksti ja kuva

Kuokkalan kirkossa iloitaan urkuparvelle pystytetyistä uusista uruista. Parvella onkin asiat hyvin, mutta kirkon etuosassa on Steinway-flyygelin kokoinen aukko. Se syntyi, kun Sorjosen säätöiltä lainassa ollut flyygelä jäi kirkon.

– Soittimella oli nimikin, Viljo, kanttorit **Sirpa Lampinen** ja **Eija Väisänen** kertovat.

Flyygelin puute on torpannut akustiikaltaan kehitettyä kirkosta jo muutaman valtakunnan huipputason konsertin. Suurin osa konserttoijista nimittäin tahtoi ilahduttaa yleisöä juuri Steinwayn soinnilla.

– Ne kaksi vuotta, jotka flyygelä oli kirkossamme, olivat juhla-aikaa. Niistä jäi meille hyviä muistoja, kiittelee aluekappalainen **Pekka Mustonen**.

Kuokkalan vilkas konsertti- ja musiikkiharrastustoiminta tarvitsee nyt omaa flyygelä. Jyväskylän seurakunnan budjetissa on 50 000 euron määräraha flyygelillä, mutta sillä rahalla ei laadukasta soitinta vielä osteta.

– Steinway or no way, naurahdaa kanttori **Sirpa Lampinen**.

Valitettavasti budjettiin varattu määräraha nollautuu vuodenvaihteessa, jos musiikin ystävät eivät pysty hankkimaan puuttuvaa summaa eli 50 000 – 70 000 euroa omarahoitteisesti.

Nyt Kuokkalan musiikin ystävät suunnittelevatkin erilaisia tempa-

Kanttori **Sirpa Lampinen**, alueneuvoston jäsen **Jani Tanskanen**, aluekappalainen **Pekka Mustonen** ja Kehittyvien laulajien kuorolainen **Marjatta Jäppinen** lämmittelevät vielä **Viljo-flyygelin** jälkilämmöllä.

uksia ja etsivät sponsoreita ja yhteistyökumppaneita flyygelihankkeeseen.

– Rahaa emme saa kerätä, mutta vetoamme jyväskyläläisiin, jotta he mahdollistaisivat flyygelihankinnan lahjoituksillaan, toteavat kanttorit, aluekappalainen ja Kuokkalan alue seurakunnan alueneuvoston jäsen **Jani Tanskanen**, musiikkimies hänkin.

Syksyn aikana Kuokkalassa käynnistyy tukikonserttien sarja, omien musiikkiryhmien ja toivotavasti yhteistyökumppanien voimin. Urutkin soivat, mutta flyygelin ääntä ei vielä tämän vuoden aikana kirkossa kuulla.

Oikein lajiteltu jäte säästää luontoa hautausmaallakin

PETRI KANANEN teksti

Lahjaharjun hautausmaalle on tuotu tänä syksynä 16 jätteenkeräyspistettä. Ne on sijoitettu suunnitelman mukaan luontaisille kulureiteille, ja samalla on vaalittu hautausmaan yleisilmettä.

Lahjaharjussa, Mäntykankaalla ja Vanhalla hautausmaalla syntyviä jätteitä lajitellaan vuodenaikojen mukaan. Marraskuun alusta huhtikuun loppuun kerätään muovikynttilöitä, kuivajätettä ja metallia. Kesällä kynttilöiden sijaan vaihdetaan biojätteelle omat keräysastiat. Jätteitä lajittelevien kannattaa huomioida, että metallinkeräysastioita on sijoitettu hau-

tausmaalta ulos johtavien pääkäytävien varteen.

Hautausmaiden jätehuollon uudistus alkoi jo viime vuonna Vanhalla hautausmaalta, ja tänä vuonna uusittiin Lahjaharjun, Säynätsalon ja Tikkakosken jättepisteet. Jatkoa vuoroon tulevat Mäntykangas ja Korpihahti.

Lahjaharjun hautausmaan työjohtaja **Petri Fluuri** neuvoo hautausmaiden käyttäjiä myös miettimään ympäristöystävällisiä tapoja muistaa vainajia. Jokainen voi pohdita, montako kynttilää haudalle tarvitaan yhtä aikaa, tai voisiko muistaa kynttilät korvata metallisella lyhdyllä.

Herättäjä-Yhdistyksen nuorisotyötä 40 vuotta

HERÄTTÄJÄ-YHDISTYS teksti

Herättäjä-Yhdistyksen nuorisotyö on osa kirkon nuorisotyötä. Pyrkimyksenä on rohkaista nuoria kasvamaan ja elämään kristittyinä, osana yhteiskuntaa sekä yhteydessä omaan kotiseurakuntaansa.

Ilmapiiri on avara ja suvaitseva.

Ensimmäinen nuorisosihteeri aloitti yhdistyksessä vuonna 1973. Sen jälkeen nuorisotoiminta ja rippikoulutyö Aholansaareissa vakiintuivat ja kehittyivät nykymuotoonsa. Seurat ja Siionin virsien veisääminen ovat tärkein Herättäjän nuorisotyön toimintamuoto, samoin lähetykskasvatus sekä yhteis-

kuntavastuu. Nuorisotyössä keneltäkään ei kysellä uskon vahvuutta tai uskonratkaisua.

Herättäjä-Yhdistyksen nuorisotyö juhlii tasavuotiaan konserttikiertueella. Kiertue tarjoaa tuttua gospelsä kaikille, jotka ovat käyneet rippikoulun viimeisen neljän vuosikymmenen aikana. Solisteja ovat **Jaakko Löytty**, **Mika Nuorva** sekä **Pekka Kosonen**.

Katso ihmistä – Herättäjä-Yhdistyksen nuorisotyön 40-vuotisjuhlaconsertti 1.11. klo 18 Taulumäen kirkossa. Ohjelma 10 euroa.

Läheisensä menettäneet tietävät, että kuolleet eivät katoa mihinkään. Me kannamme heitä mukamme. Mutta minne kuolleet siirtyvät, missä heidän henkensä ja sielunsa ovat? Ovatko he meistä kaukana ja näkevätkö he meitä?

Tutkimusmatkalle kuoleman maahan

Miten kuoleman prosessointi muuttaa ihmisen elämää, suhdetta läheisiin ja koko olemiseen ja miten kuolemasta voi kirjoittaa? Kirjailija Heli Hulmi kutsuu lukijan elävään vuoropuheluun, kohtaamaan kuoleman todellisuuden.

MARJA LEENA LUUKKONEN teksti
KAARINA HEISKANEN kuva

Heli Hulmin kirja *Kuoleman horisontti ja kirjoitus* on kuin mietiskelyharjoitus, jonka jälkeen sielu on jollakin tapaa seestynyt. Se on myös hienotunteinen opas tutkimusmatkalle kuoleman maahan.

Monet kirjallisuussitaatit ja niiden pohdinta avaavat kuoleman salaisuutta tavalla, joka lisää elämäntietoa. Hän antoi vapaan elämän. Mikä mieleton mahdollisuus! Kuningas näki palvelijan perimmäisen tarpeen, olla vapaa. Palvelijan itsemääräys ulottui kuitenkin vain hedonistiseen elämäntapaan.

Nelson Mandela on yksi maailman "mahtavimmista anteeksiantajista". Hän antoi vangeille anteeksi elämäntaitaisen vankeuden. Anteeksiannon myötä hän sai itselleen todellisen vapauden. Ilman sitä hän olisi ollut sisäisesti vangittu katkeruuteensa senkin jälkeen kun kalteri oli poistettu. Silloin elämän suunta olisi ohjannut kosto eikä suuntautuminen hyvään, kuten nyt. Se, joka antaa anteeksi on aina suuri ihminen.

Kuolemasta kirjoittaminen on minulle putoamista läpi aikatasojen, liki hulluksi tulemista! Se on jatkuvaa keskustelua näkymättömän kanssa. Kuitenkin juuri toisesta todellisuudesta, raja-tietoisuudesta, kasvaa eleyllä elämälle paino ja arvo.

Hulmi näkee kuolemasta kirjoittamisen eletyn elämän järjestämisenä ja eräänlaisen sovituksen tekona. Hän uhmaa niitä, jotka vaativat puhumaan ja kirjoittamaan jostakin hauskemmassa kuin kuolemasta.

Läheisensä menettäneet tietävät, että kuolleet eivät katoa mihinkään. Me kannamme heitä mukamme. Tähän näkemykseen Hulmikin yhtyy. Kuolleet ovat jätkevätkö he meitä? *Raamattu* ja muut pyhät kirjoitukset antavat eväitä, mutta me hararoimme ja kyselemme näitä itseltämme

ja toisiltamme. Vaikka varma tieto puuttuu, useimmilla meistä on tarve sanoittaa asiaa jotenkin, kun kuolema on vierailut lähipiirissä tai oma kuolema on lähellä.

” Kuolemasta ei pidä vaieta.

– Jos vasta asioiden täydellinen hallinta ja tutkiminen toisi puheoikeuden, olisimme hukassa! Silloin en myöskään olisi voinut kirjoittaa tätä kirjaa, kirjailija toteaa.

Hänen viestinsä on selvä. Kuolemasta ei pidä vaieta.

– Jos elämää eletään siten, että siihen ei mahdu kuoleman todellisuutta, seuraa valtava tunteiden sekamelska läheisen kuollessa. Olen samaa mieltä 1500-luvulla eläneen kirjailija-filosofi **Michel Montaignen** kanssa, joka keho-

taa riisumaan kuolemalta sen vierouden, suorastaan totuttelemaan siihen.

Tehtävä on ylivoimainen monelle läntisen kulttuurin ihmiselle, jolta kuolema on huolekkaasti kätketty laitoksiin ja hautajaisiin ulkoistettu ammatti-ihmisten järjestettäväksi. Nykyään vain harvoin omaiset peittelevät vainajansa maan multiin itse. Hauta luodaan umpeen koneellisesti jälkikäteen.

Tehokasta kenties, mutta jättää surevat ulkopuolisiksi. Suruuhdistukseen tarjotaan auliisti rauhoittavia lääkkeitä. Aivan kuin surun vastaanottaminen aistit kirkkain rikkoisi ihmisen.

– Rakkaus ja kuolema tuovat siihen ei mahdu kuoleman todellisuutta, seuraa valtava tunteiden sekamelska läheisen kuollessa. Olen samaa mieltä 1500-luvulla eläneen kirjailija-filosofi **Michel Montaignen** kanssa, joka keho-

Milloin elämää – ja kuolemaa – voi ymmärtää vailla salaisuksien sumuverhoja? Onko se mahdollista tai tarpeen? Voiko ihminen edes

Vastassa Kristuksen laupeus

MARJA LEENA LUUKKONEN teksti

Kristinuskon keskeinen opetus syntien anteeksiantamuksesta luo turvallisuutta niin kuolevalle kuin hänen läheisilleen.

Kuolevaa vastassa on tämän elämän perästä Kristuksen laupeus eikä suinkaan tuomari-jumala mustan syntivihkon kanssa luettelomassa virheitä ja laiminlyöntejä. Matkaevääksi äitikirkkomme tarjoaa armon aterian, leivän ja viinin, aina kun se on mahdollista.

– Mutta mitä tapahtuu kuoleman hetkellä? Hengitäkö ulos vai sisään? Kirjailija Heli Hulmi kyselee uteliaana ja rohkaisee lukijoita tutkimusmatkalle kuoleman maahan.

Heli Hulmi: *Kuoleman horisontti ja kirjoitus*, Kansanvalistusseura 2012.

Hengissä

Matt. 18: 23-35

Jeesus sanoi: "Taivasten valtakunta on kuin kuningas, joka vaati palvelijoiltaan tilitykset. Hänen eteensä tuotiin palvelijia, joka oli hänelle velkaa kymmenentuhatta talenttia. Mies ei voinut maksaa, ja kuningas määräsi, että hänet, hänen perheensä ja omaisuutensa oli myytävä ja velka maksettava. Palvelija heittäytyi maahan ja pyysi: 'Ole kärsivällinen! Minä maksan kaiken.' Kuningaan tuli säälä, ja hän päästi miehen menemään ja antoi velan anteeksi. Palvelija tapasi toisen palvelijan, joka oli hänelle velkaa sata denaria. Hän kävi mieheen käiksi ja sanoi: 'Maksa, mitä olet velkaa! Mies pyysi: 'Ole kärsivällinen! Kyllä minä maksan.' Mutta toinen toimitti hänet vankilaan, kunnes tämä maksaisi velkansa. Muut palvelijat kertoivat kuninkaalle mitä tapahtui. Kuningas kutsutti palvelijan luokseen ja sanoi: 'Sinä kelvoton! Annoin sinulle anteeksi koko velan, kun sitä pyysit. Eikö sinunkin olisi pitänyt armahdina työtoveriasi, niin kuin minä armahdin sinua?' Kuningas pani palvelijansa vankeuteen, kunnes tämä maksaisi koko velan. Näin tekee minun taivaallinen Isänikin teille, jos te ette kaikesta sydämestä anna veljellenne anteeksi."

Katkerä jurputus rakentaa vankilan

Pelottava vertaus! Ensin puhutaan anteeksiannosta, mutta lopulta ei anneta anteeksi suurvelalliselle. Miksi? Ensimmäisen palvelijan velka oli käsitettämätön. Summa tarkoittaisi noin 480 000 euroa. Kuningas tiesi, ettei sellaista summaa palvelijan palkalla maksella. Uusi alku velattomana ei kuitenkaan muuttanut palvelijan itsekästä elämäntapaa.

Tarinassa on vähän samaa henkeä kuin viimeisellä tuomiolla. Jumala ratkaisee kuka on elänyt rakkauden mukaan. Meille on annettu elämään kaksi ohjetta: "Kohtele toista kuten itse haluaisit tulla kohdelluksi" ja käsky rakastaa Jumalaa yli kaiken. Voisiko ajatella, että viimeisellä tuomiolla Jumala leikkii naivia ja mietti: "Ok. Kuten tuo on kohdellut toista, niin kohdellaan häntä itseään. Joka ei anna anteeksi, ei siten kaipaakaan itseään anteeksi."

Anteeksiantamattomuus katkeroittaa ja valtaa sisimmässä tilaa hyvältä. Ainoa tie kohti vapautta on antaa anteeksi. Jos sitä ei käytä, pysyy vankilassa, eikä ole koskaan vapaa. Kuningas realisoisi sen, mikä oli tunteen ja sielun tasolla jo totta.

Miten ihminen voi antaa kaikesta sydämestään anteeksi?

Se on usein yhtä mahdotonta kuin uskon synnyttäminen omalla tahdollaan. Mutta molemmissa voi pyytää apua Jumalalta, joka *Raamatussa* mukaan auttaa. Johannes kirjoittaa, että Jumalan rakastaminen on samaa kuin lähimmäisen rakastaminen. Toista ei voi rakastaa, jos hänelle ei voi antaa anteeksi. Anteeksianto on irti päästämistä. Se tekee sisimmässä tilaa hyvälle ja poistaa pahaa. Siksi se on välttämätöntä.

Onko anteeksianto Jumalan ehdoton vaatimus?

Näyttää olevan. *Isä meidän* -rukouksessa rukoilemme: "...anna meille meidän velkamme /synnitemme anteeksi niin kuin mekin anteeksi annamme velallisillemme/niille, jotka ovat meitä vastaan rikkooneet..."

Mark Twain tiivistyi anteeksiannon henkisen voiman: "Anteeksianto on tuoksu, joka orvokista tarttuu sen murskanneeseen kangankorkoon." Kun antaa anteeksi sille, joka on rikkonut itseä vastaan, valitsee mahdollisuuden elää vapaana. Vain hyvä voitaa pahaa. Ei uusi

tai toinen pahempi paha.

Mikä sinua puhuttelee eniten vertauksessa?

Kuninkaan viisaus. Vaikka palvelijalla oli niin suuri ego ja epärealistiset ajatukset siitä, että voisi vielä maksaa jonain päivänä velkansa pois, ei kuningas alkanut tehdä velkajärjestelyjä. Hän ajatteli palvelijaa ihmisenä, jolle antoi vapaan elämän. Mikä mieleton mahdollisuus! Kuningas näki palvelijan perimmäisen tarpeen, olla vapaa. Palvelijan itsemääräys ulottui kuitenkin vain hedonistiseen elämäntapaan.

Mikä auttaa anteeksiantamisen polulla eteenpäin?

Olen huomannut, että Jumala kuulee rukoukset. Niinpä kehoitan rukoilemaan! Toiseksi toisten ihmisten apu kannattaa ottaa vastaan. Loukkaannesta asiasta kannattaa keskustella ja märehtyä niin kauan, että ymmärtää. Mitä tapahtui, mitä se minussa herätti, miksi loukaannuin? Jos asiasta voi jutella asianomaisen kanssa, sekin voi auttaa irti katkeruudesta. Päättös antaa anteeksi on alkua ante-

Sunnuntain 27.10. teema on anteeksiantamus. Perhekirkossa Kuokkalassa saarnaa pastori Minna Korhonen. Messu alkaa klo 11.

Kohtauksia elämästä ja kuolemasta

Keskellä sairaalan kappelia pieni valkoinen arkku. Kirkkaat valot on himmennetty. On hämää. Arkussa lepää vauva. Arkun äärellä seisovat isä ja äiti. On hiljaista. Näen saattojoukon kasvoilla kyyneliä, kuulen hetkittäin vaimeaa nyyhkytystä. Ei ole sanoja, joilla lohduttaa. On vain tämä hetki. Kaipaus ja lohduttomuus. Mielessä toiveet, jotka on murskattu. Odotettu ilo on muuttunut lohduttomaksi suruksi silmänräpäyksessä, odottamatta. ”Miksi lapsemme ei saanut syntyä elävänä tähän maailmaan?”, kuulen vanhempien kysyvän.

Sairaalapappina kohtaan sellaista surua, jota ei pitäisi olla olemassa. Näissä tilanteissa oppikirjat eivät auta ja teologiset selitykset tuntuvat tunkeilevilta, sopimatonta. Syytän pienen arkun viereen kynttilät, toivon liekit keskelle toivottomuutta. Opettelen jälleen kerran kuuntelemaan ja viipymään viereillä. Seisomme mykistyneinä elämän ja kuoleman mysteerin edessä. Rukoilemme yhdessä.

Isä nostaa pienen arkun syyliinsä ja kantaa sen isovanhempien autoon. Matka kohti hautausmaata alkaa. Sammutan kynttilät, suljen kappelin oven ja jatkan työpäivääni sairaalan käytäviä pitkin kulkiin. Kaiken keskellä mietin, jääkö toivon kipinä sittenkin rintaan. Avistat, että toinen toistamme tukien jaksamme raskaiden hetkien jälkeen eteenpäin.

Tuo unohtumaton tilaisuus kappelissa välähtää nopeasti mieleeni, kun runsaan vuoden kuluttua tapahtuneesta sama isä soittaa ja kysyy: ”Tulisitko kastamaan kaksos-tyttöämme?” Lysähän tuollinen kysymyksen voimasta ja huokaan mielessäni: Jumala, näinkö Sinä meitä siunaa? Otat yhden pois ja annat tilalle kaksi. En ymmärrä, mutta jään ihmettelemään.

Uuden omakotitalon valoisassa olohuoneessa pienokaiset valkoisissa mekoissaan kummiensa sylissä. Kastamisen jälkeen syytän kynttilät molemmille kastettaville. Ojennan kastekynttilät isälle ja äidille ja toistan Jeesuksen sanat: ”Minä olen maailman valo. Se, joka seuraa minua, ei kulje pimeässä, vaan hänellä on elämän valo.”

Toivo siis elää!

Asta Rusanen
sairaalapappi

Suomalainen partio työssään aivan Libanonin ja Israelin välisellä rajavyöhykkeellä. Kuva viime viikolta.

Rauhanturvaa kaukomaille – huolta kotijoukoille?

Lähtö ja kotiinpaluu voivat olla kriittisiä vaiheita sekä rauhanturva-tehtävissä toimineelle että hänen läheisilleen. Uusi projekti rekrytoi ja kouluttaa vertaistukea rauhanturvaajille ja omaisille.

KAARINA HEISKANEN teksti
ASKO TANHUANPÄÄ,
RAMI KUHLMAN kuvat

Vuosien varrella noin 37 000 suomalaista on palvellut YK:n rauhanturva- ja kriisinhallintatehtävissä. Kuluvan vuoden alussa heille ja heidän läheisilleen on käynnistynyt vertaistukitoiminnan kehittämisprojekti. Projektiä organisoivat Rauhanturvaajaliitto ja rahoittaa RAY. Rauhanturvaaminen ja kriisinhallinta koskettavat laajaa ihmisjoukkoa.

– Tuon 37 000 voi kertoa viidellä-kudella, niin saa käsityksen siitä, kuinka monta rauhanturvaajan läheistä palvelus on koskettanut, toteaa jyväsnyläläinen **Hannu Piispanen**, vertaisprojektin työnkoti.

Piispassella on kokemusta rauhanturvaamisesta ja kriisinhallinnasta neljän komennuksen verran: Libanonissa, Golanin kukkuloilla, Eritreassa ja Afganistanissa.

Jälkikäteen arvioiden Afganistan oli hermoja kiristävin kokemus.

Cimic-toiminnan tehtävä oli muun muassa rakennuttaa kouluja ja äitiysklinikkoita ja organisoida pakolaisleirille ruokaa ja vaatetusta. Joukot toimittivat humanitääristä apua noin miljoonan dollarin edestä vuosina 2006–2007.

”Tulija ja kotona ollut eivät ole enää samoja ihmisiä.

– Tehtävämme Kabulissa oli mielekäs, tapasimme ministeriön edustajia, kaupunginosien poliisipäälliköitä ja siviilejä. Silti koko ajan oli oltava varuillaan, koska oli se mahdollisuus, että joudumme hyökkäyksen kohteeksi. Siitä aiheutui kasautuvaa stressiä ja yli-kierröksillä käyntiä, Piispanen toteaa.

– Kotiin tultua tuli kuolemanpelkoon liittyviä ajatuksia – aloin ajatella, miten siellä olisi voinut

käydä ja miten perheeni olisi puhunut yhteydenpitoa kotiin.

Samat tunnot voivat olla tuttuja suurelle osalle rauhanturva- ja kriisinhallintatehtävissä olleille. Piispanen mukaan rauhanturvaaminen ja kriisinhallinta ovat muuttuneet riskialttiimmiksi.

– Aiemmin joukot menivät kahden maan väliin, nyt ne itse voivat joutua iskujen kohteiksi.

Uudet viestintävälineet ovat helpottaneet yhteydenpitoa kotiin.

– Palveluksessa oleva voi vaikka lukea Skypeä iltasadun lapsille. Kun olin Golanilla vuosina 1988–89, puhelu kotiin piti tilata viitti päivää aikaisemmin, Piispanen kuvailee.

Vuoden alussa käynnistynyt vertaistointi voi auttaa kriisinhallintatehtäviin lähtevää ja kotiin jäävä.

– Kriisinhallintatehtävä on projekti, jolla on alku ja suhteellisen

hyvin tiedetty päättymisaika. Projektiä välitavoitteet eli kotilomat auttavat kotona olevia.

– Projekti onnistuu sitä paremmin, mitä paremmin lähtijä käy läheistensä kanssa läpi sen, mitä puolen vuoden tai vuoden mittainen poissaolo kotoa käytännössä tarkoittaa.

Puolisolle jakso merkitsee yksinhuoltajuutta ja kaikkien niiden asioiden hoitamista, jotka tähän asti on hoidettu kaksin. Ennen lähtöä pitääkin rekrytoida sukua ja muuta verkostoa, joka auttaa, jos lapset sairastelevat, lämmityslaitteet pöytätyökaluilla.

Kun lähtijä on perillä palvelukohteessa ja työtehtävät ja -pöytätyökalu tempaisee imuunsa, yhteydenpito kotimaahan saattaa alkujännityksessä unohtua.

Myös kotiintulo on oma lukunsa. Palaajalla saattaa olla takanaan kovia kokemuksia kovista paikoista. Moni haluaa puhua niistä vain saman kokeneiden rauhanturvaajien kanssa.

Aapo Kuhlmanin pusu kummisedälle, Libanonissa palvelevalle Aku Kuhlmanille.

”Kentällä” on voinut myös tulla valmiiseen servisiin, kun ruoka tulee valmiina ja moni arjen asia on ohjelmoitu etukäteen. Kotona odottaa vastuu arkitoista. Kotiutuja saattaa tuntea, ettei hänellä ole enää paikkaa kotona, kun perheessä on syntynyt uudenlainen työnjako ja dynamiikka.

– Pitää mieltä, että kumpikaan, tulija ja kotona ollut, ei ole enää sama ihminen. On tarpeellista hahmottaa, kuinka palvelusai-ka ja ”yksinhuoltajuus” ovat ihmistä muuttaneet. Kannattaa antaa pölyn laskeutua ja tutustua toisiinsa uudelleen. Myös kotona olevan on saatava tuulettaa ja kertoa tunteensa ja kokemuksensa, varsinkin ne tiukat tilanteet.

Myös työelämään sopeutumisen vaatii oman aikansa.

– Paluutilanteita voi verrat a- meijasta kotiutumiseen, mutta isommassa mittakaavassa.

Myös Porin Prikaati on tarjonnut tukea lähtijälle ja lähtijän perhe-

le. Porin Prikaati järjestää läheisten päiviä koulutuksen ja palveluksen aikana. Päivissä on kerrottu palvelupaikan olosuhteista, rauhanturvaajan arjesta ja tukimahdollisuuksista.

– Vertaistukea on toteutettu aiemmin pienillä resursseilla. Nyt on tarkoitettu rekrytoida lisää vapaaehtoisia vertaistuntijoita. Vapaaehtoisia tarvitaan kotiin palaneita rauhanturvaajia ja heidän omaisinaan – sekä kokemusasiantuntijoiksi erityisesti heitä, jotka ovat loukkaantuneet rauhanturva- ja kriisinhallintatehtävissä, Piispanen sanoo.

Projekti alkoi kuluvan vuoden alussa ja päättyy vuonna 2016.

Kokemusasiantuntijuus on kovassa kursissa. Samoja taitoja ja kokemusasiantuntijoina, vaikkakin eri mittakaavassa, voisi tarvita myös ihan siviilitöissä ulko- maankokemuksilla työskentelevien perheissä.

www.rauhanturvaajaliitto.fi

Libanoniin lähtenyt poika lohdutti ja rauhoitteli kotijoukkoja

Sirpa Tuomen poika alkoi armeijavuonnaan puhua, että hän haluaa lähteä rauhanturva- ja kriisinhallintatehtäviin, ja palveli erikoisjoukoissa Säkylässä. Sirpa-äiti ei ollut järin ilahtunut. Tuolloin määränpäänä olisi ollut Afganistan, eikä se kuulostanut hänen mielestään hyvältä idealta.

Toisen kerran poika otti asian puheeksi opiskeluvuosiensa, ja palvelusmaa oli vaihtunut Libanoniksi.

– Olin jo kypsytynyt ajatukseen Ajattelin, että se oli pojan valinta. En asettanut pelkoja päällimmäiseksi, vaan tuin ja kannustin häntä.

Nuori mies palveli Libanonissa puoli vuotta viime talvena. Ennen lähtöä perheelle oli tarjolla läheisten päiviä ja jaossa kättä pitempää eli Rauhanturvaajaliiton tietopaketti, jossa kerrottiin toimialueesta. Läheisten päivässä paikalla oli Libanonista kotilomalle tullut sotilaspastori, joka kuvaili, millaisissa oloissa poikamme siellä ovat.

– Hän kertoi, millainen tukikohta on, ja mitä siellä voi tehdä. Tiedot helpottivat minua hirveästi.

Puolen vuoden palveluksensa aikana poika soitteli Libanonista, äidin mielestä hiukan harvaksen. Myös Facebookin kautta vaihdettiin kuulumisia.

Lähtiessään poika lohdutti äitiä sanomalla, että kyllä valtio poijistaan huolen pitää, ja että kotiväelle ilmoitetaan ensimmäisenä, jos jotain ikävää sattuu, huista ei pidä hätäköhtää.

Lisäksi poika varoitteli, ettei pidä uskoa kaikkea, mitä alueelta tiedotusvälineissä tai keskustelupalstoilla kerrotaan.

– Se helpotti minua. En seurannut alueen tapahtumia sen enempää kuin mitä niistä uutisissa sain tietää. En ryhtynyt hankkimaan ekstratietoa sieltä.

Perhettä valmisteltiin myös pojan kotiinpaluuseen.

– Häntä ei pidä ahdistella kysymyksillä, kyllä hän kertoo sen minne tahtoo kertoa. Eikä häntä pidä kierrättää pitkin kylä, että tässä se rauhanturvaaja on!

Sirpa Tuomi kiittelee debriefingsessioita, joita rauhanturvaajille on järjestetty ja joissa kokemuksia on saanut purkaa.

Vanhemmille on tähdennetty, että he eivät ole mahdollisten ongelmien vastuullisia hoitajia.

– Mies ja poika ovat puhuneet Libanon-kokemuksista. Taitaa olla sama juttu kotona ja siellä Libanonissa: asiat puhutaan miesten keskinäisissä saunassa.

Rauhanturvaajan vertaisverkko syntyi jo Afganistanissa

Santeri Niemi osallistuu Rauhanturvaajaliiton vertaistukitoimintaan.

– Kotiutuville joukoille järjestetään ryhmä- ja yksityiskeskusteluja parin-kolmen kuukauden kuluttua kotiin tultua. He voivat kerrata yhteisiä tunteita, yksilökeskusteluissa jokainen voi vielä pohdita kokemuksia, jotka ovat olleet henkilökohtaisesti merkityksellisiä tai raskaita.

Niemi on ollut YK-mandaatilla kriisinhallintatehtävissä Tshadissa ja Afganistanissa. Tshadissa hän oli viisi kuukautta vaunupujana Pasi-panssarivaunussa. Tavoitteena oli turvata Sudanista saapuneiden pakolaisten elämää pakolaisleirillä sekä auttaa humanitaarisia kuljetuksia pakolaisille. Operaatio oli EU-johtoinen.

Työyhteisö oli tiivis. Jos töissä tai siviilissä oli hankaluuksia, asiat saattoi ottaa porukan kanssa puheeksi. Kerran ryhmä joutui tulitaukuihin ja kerran osastoon kuuluva ajoneuvo ajoi tienvarsipommiin, joka räjähti ajoneuvon alla.

– Niistä puhuimme paljon. Keskusteluista syntyi vertaistointia.

”Kotiin tultua en jaksanut tšadilaisia ongelmia.

Kotiinpaluu oli ”pieni kontrasti” verrattuna Afganistanissa koettuun.

– Kun tulin kotiin perjäntä, niin olin jo maanantaina yliopistossa tieteenfilosofian luennolla. Kotiin tultuani olin ärtyisä, en oikein jaksanut tšadilaisia ongelmia. Kun sen tunnisti ja siitä pystyi puhumaan, arki alkoi normalisoitua.

Rauhanturvaajan kotiinpaluuta voi jossain määrin verrat rintamamiesten kotiintuloon.

– Jaamme heidän kanssaan tietynlaisen muusta yhteiskunnasta poikkeavan kokemuksen, joka voi aiheuttaa ongelmia. Rintamalla ja operaatioissa koettu stressi voi aiheuttaa sopeutusvaikeuksia tai jopa mielenterveysongelmia.

Niemi on osallistunut erityisesti kotiutuvien kriisinhallintajoukkojen paluun helpottamiseen. Hänellä on muutaman Afganistanissa palvelleen vertaisverkko.

– On tärkeää, että tapahtumista voi puhua vielä kotimaassakin. Luottamus pysyy vahvana komennusjaksjon jälkeenkin.

Niemi toteaa, että kaikilla kriisinhallintatehtävillä on toisaalta samoja piirteitä ja toisaalta omat erityisyytensä. Hänen mielestään on tärkeää, että vanhemmat ja nuoremmat rauhanturva- ja kriisinhallintatehtäviin osallistuneet kohtaavat vertaisryhmissä.

Työntekijöiden tukena viimeiseen asti

Metson Rautpohjan tehtaalla on eletty jo monta vuotta lomautusten ja irtisanomisuhan alla. 70-luvulta lähtien tehtaalla työskennellyt Pekka Suuronen on seurannut nykyistä työelämää ihmeissään. Työsuojeluvaltuutetun mieltä painaa huoli työtovereiden jaksamisesta.

SIRPA KOIVISTO teksti
SAMI SAARENPÄÄ kuva

Helmikuussa tulee kuluneeksi 40 vuotta siitä, kun Pekka Suuronen astui ensimmäisen kerran Metson Rautpohjan, silloisen Valmetin, tehtaan portista sisään. 17-vuotias nuorukainen pääsi tehtaan ylläpitämään ammattikouluun jatkamaan metallialan opintoja. Viitaniemen ammattikoulussa Suuronen oli ollut jo asentaja-koneistaja -linjalla.

– Käytännössä kysymys oli oppisopimuskoulutuksesta. Koulutuk-

sen jälkeen pääsin asentajaksi laivojen dieselmoottoreita valmistavalle osastolle.

Toinen vaihtoehto olisi ollut läheteä isän perässä töihin SOK:lle, mutta metalliala kiinnosti enemmän.

– Ammatinvalinnanohjaaja ei suosittelut hentoiselle pojalle metallialaa, mutta minua työn fyysisyys ei ole koskaan pelottanut. Ehkä sysäyksen alalle antoi kansalaiskoulussa tehty kuparityö, jota opettaja kiitteli oikein kädestä pitäen, Suuronen muistelee.

– Myös varmuus siitä, että työ antaa turvatun leivän, painoi valinnassa enemmän.

Neljässäkymmenessä vuodessa moni asia on muuttunut. Suuronen on seurannut nykyajan työelämän hurjaa menoa ihmeissään. Pitkä ja kapea leipä, kuten Suuronen itse asian ilmaisee, on muuttunut pätkätöiksi, lomautuksiksi ja irtisanomisiksi.

Suomen teollisuuden lippulaiva, paperiteollisuus, on syvän rakennemuutoksen kourissa. Paperikoneiden kysyntä on heikkoa ja tuotantoa siirretään halvemman työvoiman perässä ulkomaille.

Syyskuussa Metso Oyj ilmoitti vähentävänsä Suomesta noin 660 työntekijää, joista noin 250 Jyväskylän Rautpohjasta. Tällä viikolla Metso ja Metsosta irtautuva Valmet ilmoittivat aloittavansa jälleen uudet yt-neuvottelut.

– Tunnelmat ovat aika surkeat. Suoraan sanottuna tilanne on karma. Lomautuksista on siirrytty irtisanomisiin, Suuronen toteaa.

Lomautukset ja irtisanomiset eivät ole Suurossellekaan vieraita. Ensimmäisen lopputilin mies sai 1976 palattuaan armeijasta takaisin töihin.

– Ajat olivat huonot ja töitä oli vähän. Palkkakin oli jo laskettu

valmiiksi kassaan. Armeija ei kuitenkaan katkaise työsuhdetta, ja asiaa selviteltiin pääluottamusmiehen kanssa. Pääsin takaisin dieselhommiin tekemään nelipäiväistä viikkoa.

Perheetön ja velaton mies ei osannut irtisanomisesta pahemmin järkyttyä.

– Olisiko ollut nuoruuden huolettomuutta, Suuronen tuumii.

Toisen kerran lopputili oli lähellä 80-luvun alussa. Työsuojeluasiamiehenä toiminut Suuronen oli kuulemma liian ponnekaasti ajanut henkilöstön työasioita ja joutui siksi irtisanottavien listalle.

– Silloin keljutti, sillä minulla oli jo asuntovelkaa. Pääsin lopulta keikkahommiin ja irtisanominen peruttiin.

Vuosien saatossa Suuronen on ehtinyt tehdä Rautpohjassa monenlaisia töitä. Laivojen dieselmoottoreiden valmistamisen ohella Suuronen on tehnyt muun muassa asennuskeikkoja ulkomaille.

– Siinä mielessä työ on muuttunut, että ennen työtä oli ja sitä tehtiin, vaikka oli hiljaista. Nyt tehdään kiireellä ja äkkiä, ja homma on mennyt vähän hätäilyksi.

Viimeiset kuusi vuotta Suuronen on toiminut Rautpohjassa Metalliliiton työsuojeluvaltuutettuna. Suorapuheisena tunnettu Suuronen on työkavereiden arvostama mies, jonka tiedetään pitävän viimeiseen asti metallimiesten puolta.

– Asioista pitää pystyä keskustelemaan rehellisesti ja suoraan.

Nuorempana saatoin sanoa äkäsestikin, mutta vuosien myötä olen mielestäni kasvanut. Osaan viedä asioita eteenpäin kyselemällä, tarjoamalla vaihtoehtoja ja vaatimalla perusteluja.

– Olen perusluonteeltani sellainen, että jos kuulen sivukorvallakin, että jollakin on huolia tai ongelmia, menen puolustamaan kaveria.

Työsuojeluvaltuutettuun otetaan entistä enemmän yhteyttä paitsi työturvallisuuteen myös henkiseen hyvinvointiin liittyvissä asioissa.

– Kun kiertelen tehdasalueella, jotkut haluavat jutella jopa perheasioista tai muista ongelmista. Monelle on tärkeää saada keskustella luottamuksellisesti jonkun kanssa. Oli se sitten työsuojeluvaltuutettu tai tehdaspastori, Suuro-

nen tietää.

Toistuvat yt-neuvottelut ja huoli työpaikkojen puolesta rassaavat työntekijöitä.

– Töitä tehdään pelon alla. Se näkyy osallistumattomuutena tai siinä, ettei omia mielipiteitä uskalleta kertoa. Ilmeet ovat muuttuneet totisiksi ja raskaiksi.

– Alan töitä ei niin vain löydy, eikä työn perässä ole helppo lähteä muualle. Ei sellaista tilannetta ihmisen henkisestä kauan jaksa.

Viime syksynä Suuronen oli mukana yt-neuvotteluissa.

– Tilanne oli raskas, kun sain kuulla ketkä irtisanotaan. Kyllä siinä tuli vietyä unettomia öitä, Suuronen huokaisee.

– Onneksi aina on ollut niitä, jotka ovat olleet halukkaita lähtemään eläkeputkeen.

Parhaimmillaan Rautpohjassa on työskennellyt pari tuhatta metallimiestä, nyt heitä on jäljellä enää kolmisen sataa. Usko tilauskannan ja työllisyyden paranemiseen on nyt heikompi kuin moneen vuoteen.

– Paperikonepuolella tulevaisuus ei näytä kovin hyvältä. Pel-

kään, että työt lähtevät ulkomaille. Aika alhaalla tässä mennään.

Suuronen on näreissään koko suomalaisen yhteiskunnan tilasta, jossa hyväosaisilla menee entistä paremmin ja vähäosaisilla entistä huonommin.

– Ihmisten ahneuden pitäisi loppua. Ei ylisuuria palkkoja, ei ylisuuria eläkkeitä. Isojen firmojen voitot pitäisi jakaa niin, että siivoojakin saisi osansa. Se olisi kannustavaa. Pörssiyhtiöt eivät ajattele hyvinvointi-Suomen etua, Suuronen puuskahtaa.

Vaikka Suurossella on takana jo 40 työvuotta, on työvuosia vielä muutama jäljellä.

– Mielelläni tekisin hommia 63-vuotiaaksi, Suuronen suunnittelee.

Eläketurvan piirissä oleva Suuronen ei kuitenkaan pelkää ennenaikaista eläköitymistä.

– Jos työllisyys on Suomessa tämä ja nuorisotyöttömyys korkea, olen valmis antamaan työpaikan nuoremmille.

Katso video osoitteessa www.youtube.com/henkielama

Uutta tulossa!

Kotimaa on nyt enemmän kuin koskaan. Kotimaa on nyt PRO - nimensä veroisesti palvelu ammattilaiselle ja nimensä mukaisesti kirkon puolesta. Kotimaa Pro -kokonaisuuteen kuuluvat sekä Kotimaa-lehti että verkko-palvelu. Se on printin ja sähköisen palvelun yhdistelmä kaikille kirkollisten asioiden parissa toimiville. Varmista, että kokonaisuus on käytössäsi 2.1.2014 alkaen.

Kotimaa tuntee kirkon. Kotimaa on PRO

HUOM! Kotimaa Pro sisältää myös painetun Kotimaa-lehden sekä näköislehden verkossa.

SÄHKÖINEN TYÖPÖYTÄ

Kotimaa Pro on ajantasaisen tiedonlähde verkossa. Paikka, jonka sisältöjen aiheet koostuvat ja kehittyvät **kirkollisista tarpeista**. Kotimaa Pro on uudenlainen tapa löytää tietoa ja saada tukea työhön.

- TYÖNTEKIJÖILLE
- LUOTTAMUSHENKILÖILLE
- KIRKON ASIOISTA KIINNOSTUNEILLE

TYÖALAKOHTAISTA SISÄLTÖÄ

Kotimaa Pro kokoaa yhteen paikkaan parhaita käytäntöjä seurakunnista sekä **työalakohtaiset ja teemoittain** rakennetut kokonaisuudet. Mukana on paljon haastatteluita, tietoa ja näkökulmia. Sisältöä, jota et muualta saa.

- KASVATUS
- PALVELU
- JULISTUS
- LÄHETYS

TYÖKALU ARJEN TARPEISIIN

Kotimaa Pro on kirkollista journalistia parhaimmillaan. Sieltä löydät ajankohtaiset uutiset, taustoitettut artikkelit, henkilökuvat, reportaasit ja blogit. Lisäksi **löydät tietoa** tulevista kiinnostavista tapahtumista sekä yhteistyökumppanien palveluista.

- UUTISET
- KOTIMAA-ARKISTO
- JÄSEN 360° NÄKYMÄ

KOTIMAA

Kotimaa on nyt enemmän. Kotimaa on PRO.

www.kotimaapro.fi

Henki & elämä on Jyväskylän seurakunnan tiedotuslehti. Lehti ilmestyy 20 kertaa vuodessa keskimäärin 16-sivuisena. Painosmäärä on noin 62 500 kpl. Haemme Henki & elämä -lehdelle reipasta ja aikaansaavaa, provisiopalkalla toimivaa

Ilmoitusmyyjää

Ilmoitusmyyjän tehtävänä on huolehtia myös ilmoitusten valmistamisesta sekä laskutuksesta – joko itsenäisesti tai alihankkijan/yhteistyökumppanin avulla. Tehtävään valittava voi olla joko yritys tai toiminimellä työtään tekevä yksityishenkilö. Ensimmäinen lehti, jonka ilmoitushankinnan tuore ilmoitusmyyjä saa vastuulleen, ilmestyy 16.1.2014. Kerro meille sähköpostitse, millaisella provisiolla ja millaisten mahdollisten yhteistyökumppanien kanssa tahdot ottaa ilmoituskokonaisuuden hoitaaksesi. Lisätiedot ja hakemukset 8.11. mennessä: Viestintäpäällikkö Marjo Rönnkvist 040 535 1064, marjo.ronnkvist@evl.fi

Henki & elämä

PIENI SUURI RAAMATTUKURSSI

ENSIMMÄINEN KORINTOLAIKIRJE

JYVÄSKYLÄ 26. – 27.10.2013
LUTHERIN KIRKKO, KANSAKOULUKATU 5

Lauantaina klo 12.00, 13.00, 14.30, 15.30, 16.15, 17.00. Sunnuntaina klo 12.00, 13.30. Koko ohjelma löytyy netistä. Opettajina toimivat Petri Harju ja Sley'n toiminnanjohtaja Lasse Nikkarikoski.
www.sley.fi/pienisuuraamattukurssi

SLEY SUOMEN LUTHERILAINEN KIRKONVALTUUKUNTA

Etsitkö kristittyä terapeuttia?

Marjatta Ollikainen

sielunhoitaja ja sensorimotorinen psykoterapeutti

Jyväskylä

p.050 377 0167
www.helmimaria.net

EkoCenter Kirpputorit
Vaatteet Huonekalut Kengät yms.
Astiat Kirjat
Aina edullista ostettavaa!

Ekocenter Kankitie Kankitie 10, 40320 Jkl 020 712 1580
Ekocenter Harjunporras Gummeruksenkatu 13, 40100 Jyväskylä 040 765 3303

Noutopalvelu 020 712 1580

LÖYDÄ PIPLIAN LAHJAT

Tutustu myös keskikokoisiin ja nahkakan-tisiin virsikirjoihin www.pipliakauppa.fi

MISTÄ LÖYDÄT? PIPLIA

Hauskat piirroset ovat täynnä jännittäviä yksityiskohtia, löydätkö ne? Isokokoisessa kirjassa on pahviset sivut. Soveltu 2–7-vuotiaille. ■ 14,90 € / KPL

SOINNUKSET TASKUVIRSIRKIRJAT

Kaikki virret ovat soinnutettuina omalla sivullaan. Mukana katekismus. Neljä kansivaihtoehtoa. ■ 12,90 € / KPL

UUSI FARKKURAAMATTU!

■ 24 € / KPL

KotiData

0600 950 50
1,48€/min+pvm/mpm

Autamme tietokoneasioissa.
Myös asiaskäynnit!
Vaihde 040 750 7550

HIEROJA - KUPPARI
JALKOJEN HOIDON AMMATTI-TUTKINNON SUORITANUT
Sirkku Lahtinen
Väinönkatu 7 A 4
Puh. 615 220, 0400-647 547

Jalkahoidot, hieronnat ja lahjakortit
Hierontapiste Iisopista,
Liisa Nipuli
Kauppakatu 28 A 54
050 362 27 44

PARTURI-KAMPAAMO
IMAGE
YLISTÖNMÄELLÄ, OHJELMAKAARI 10
LÄMPIMÄSTI TERVETULOA!
Puh. 014-3731633

Ostamme kulta- ja hopeatuotteesi luotettavasti joka arkipäivä.

Käteismaksu.

KYTÖLÄN kello & kulta

Torikeskus, puh. (014) 618 958

www.piplia.fi

Kotimaa24 taskussasi!
Ladattavissa Windows Marketplacesta.

Ilmoitusmarkkinointi
Jaana Mehtälä p. 020 754 2309
jaana.mehtala@kotimaa.fi

Juhlan Pätkä
Pito- ja Juhlapalvelu
PUNAINEN PIRTTI KY
Ilmarisenkatu 20, 40100 Jyväskylä
p. (014) 378 1802 www.punainenpirtti.fi

LAKIASIAINTOIMISTO VARATUOMARI RIITTA KIVELÄ
p. 0500 545 689, 014 645 234
Kauppakatu 2 D, 2. krs 40100 Jyväskylä
laki.riitta@kolumbus.fi
www.kivelä.fi
• perunkirjoitukset • kaupat
• lahjat • testamentit ym. lakiasiane
• palvelua myös kotikäynteinä

elämän valoissa ja varjoissa
Yliopistonkadun Kukka ja hautaustoimisto
Yliopistonkatu 42
PALVELEMME: ark. 9-17, la 9-13, p. 612 404

Pintaa syvemältä.
Tervetuloa magneettikuvaukseen, mammografiaan ja rintavastaanotolle Sepänkadulle.

Taina Usenius
Syöpätautien erikoislääkäri

Jussi-Pekka Usenius
Radiologian erikoislääkäri

JYVÄSKYLÄN Magneettikuvaus
Sepänkatu 14, Jyväskylä | p. 040 771 3222 | www.jklmagneetti.fi

Lisätietoja ja asuntojen haku:
www.vvo.fi/vainonkatu15

Uusia tyylikkääitä vuokratoteja Jyväskylän keskustaan!

VAKUUSMAKSU VAIN 250 €

Jyväskylän parhaalle paikalle torin laidalle on rakenteilla uusia vuokratoteja. Talossa on kahta eri tyyllistä asuntoa perinteisemmän, lämminkisen sisustuksen ystävälle tai modernin graafisen tyylin suosijalle. Kaikki palvelut ovat kävelytäisyydellä. Parvekkeet on lasitettu, allman kerroksen asunnoilla on pihaterrassit. Keittiössä on astianpesukone ja keraaminen liesi.

Väinönkatu 15, keskusta. Arvioitu valmistuminen 1.3.2014.

Huoneistotyyppi:	m ²	vuokra, €/kk
2h+kk+p	47,5	766-795
2h+kt+s+p	43	803-832
2h+kt+s+p	43,5	797
2h+kt+p	51,5	799-830
2h+kt+s+p	54	864-895
2h+kt+s+p	54,5	863

Energialuokka D. Vesimaksu ja 2Mbit laajakaistayhteys sisältyvät vuokraan. Asumisaika vähintään yksi vuosi sopimuksen alkamisesta. VVO:n asunnot ovat savuttomia.

Lisätietoja löydät osoitteesta www.vvo.fi/vainonkatu15. Muuta meille!

VVO-kotikeskus Jyväskylä
Väinönkatu 15 | 40100 Jyväskylä
Avoinna ma-ke, pe 8.30-15.30, to 10.30-15.30
Puh. 020 508 4160 | jyvaskylata@vvo.fi
www.vvo.fi

VVO
Yksi elämä. Asu se hyvin.

Musiikkia kirkkoissa

ESA RUUTTUNEN JA SELLISTIT VIEVÄT VIRSIMAAILMAAN

Bassobaritonit Esa Ruuttunen vie sellotron säestyksellä matkalle suomalaisen virsimailmaan Keski-Suomen syöpäyhdistyksen naistoimikunnan ja Jyväskylän seurakunnan syyskonsertissa. Sellotrio tuo kansainvälisen tuulahduksen ja tulkitsee afroamerikkalaisia spirituaaleja. Pastori Johanna Niiles-Hautanen valottaa pyhäinpäivän merkitystä. Konsertti Kaupunginkirkossa 3.11. klo 15. Ohjelma 20 euroa, ennakkoon syöpäyhdistyksen toimesta Gummeruksen. 9 B 9 p. 014 333 0220 ja tuntia ennen ovelta. Tuotto keski-suomalaisten syöpään sairastuneiden ja heidän läheistensä tukemiseen.

BRAHMSIN SAKSALAINEN SIELUNMESSU TAULUMÄEN KIRKOSSA

Johannes Brahmsin sielunmessu 30.10. klo 19. Marjukka Mannerin valmentama Jyväskylän Oopperakuoro, Jyväskylä Sinfonia ja Mikkelin kaupunginorkesteri. Kapellimestari Sian Edwards, solistit Kaisa Ranta, sopraano, ja Aarne Pelkonen, baritoni. Liput 27/50/25/50/14,50 € Lippupisteestä.

FAURËN REQUIEM ILM KUOKKALASSA JA VAAJAKOSKELLA

Liisa Partasen johtama Vaaajakosken kirkkokuoro, solisti Kalle Kinnunen,

Perheille

TAAPEROKIRKKO KUOKKALASSA

Sunnuntaina 27.10. klo 16 Kuokkalan kirkossa. Tervetuloa tänä vuonna 2 ja 3 vuotta täyttäneet tai täyttyvät kuokkalaiset lapset vanhempiene, iso-vanhempineen ja kummineen!

TULE SUUNNITTELEMAAN PARISUHDEPAPAHTUMIA

Tuo uusia ideoita ja tule suunnittelemaan parisuhdeparia tistaina 29.10. klo 18 Kortepohjan kirkkoon. Tarkoituksena on toteuttaa Jyväskylän seurakunnassa keväällä 2014 erilaisia parisuhdeparia. Tule rohkeasti kertonnan haaveista. Kyseessä on ideointitalaveri – ei töiden ja vastuiden jakotilaisuus, kannustaa seurakunnan perheyöntekijä Anne Savolin. Lisätietoja ja ilmoittautumiset Anne Savolin 050 380 0583.

YKSINLUOKKAJEN JA YKSINHUOLTAJAPERHEIDEN RYHMÄ

Vertaisuusryhmä aloittaa kokoonnuttamiset Jyväskylässä torstaina 24.10. klo 17.30–19. Ryhmä kokoontuu viikoittain pohtimaan yksinhuoltauksen arkea, kokemuksia, mahdollisuuksia sekä ongelmia. Ryhmän toiminnasta vastaavat ryhmäläiset itse seurakunnan työntekijöiden tuen avulla. Kokoonnuttamien on syyskaudella 24.10.–12.12. Jos ryhmäläiset haluavat, toimintaa voidaan jatkaa myös kevätkaudella. Kokoonnuttamien Jyväskylän seurakuntakodilla (Asmalamentie 4, Jyskä). Pieni iltapala tarjolla, lastenhoito pyritään järjestämään. Tied. tero.reingold@evl.fi, 040 560 9927.

LAPSEN OIKEUKSIEN PÄIVÄN TEEMA ON VAMMAISTEN OIKEUDET

Jokainen on erilainen ja silti yhdenvertainen, muistuttaa 20.11. vietettävä Lapsen oikeuksien päivä. Päivää juhlietaan Huhtasuo kirkossa klo 18.

Hyvää syntymäpäivää

PALOKAN IKÄIHMIEN SYNTYMÄPÄIVÄJUHLA

25.10. klo 13. Tervetuloa kaikki kuluvan vuoden jälkipuoliskolla 70, 75, 80, 85, 90 tai enemmän vuosia täyttävät syntymäpäiväsaajat.

Keskustan alueen syntymäpäiväjuhlamessu

Su 17.11. klo 10 Kaupunginkirkossa ja sen jälkeen juhlahahvit Vanhassa pappilassa, Vapaudenkatu. 26. Kutsomme Sinua Keskustan alueurakuntalainen, joka täyttää 70, 80, 85, 90 tai sitä enemmän syys-, loka-, marras- tai joulukuussa 2013. Messuun ja kahveille voi ottaa mukaan puolison tai läheisen. Tarjolla vuoksi ilm. perjantain 8.11. mennessä: vs. alueishteeri Esa Härköjärvi 040 535 0492 tai diakonit Sari Solismaa 050 549 7006 ja Katja Nuuhkarinen 050 340 0665.

KELTINMÄEN ALUEURAKUNNAN SYNTYMÄPÄIVÄJUHLAT

Kutsu Sinulle alueella asuva, joka olet täyttänyt tai täytyt vuoden viimeisellä puoliskolla vuosia 70, 80, 85, 90 tai enemmän. Syntymäpäiväjuhla Keltinmäen kirkolle su 17.11. klo 14–16. Tarjolla vuoksi toivomme ilmoittautumista pe 8.11. mennessä (ma–pe klo 9–15) Aira Lehto p. 050 340 98 99.

KUOKKALAN SYNTYMÄPÄIVÄJUHLA

To 21.11. klo 13–15. Kutsomme juhlaan 70, 80, 85, 90 ja sitä enemmän heinä-, elo-, syys-, loka-, marras- tai joulukuussa 2013 täyttävät kuokkalaisia. Voitte kutsua mukaan myös yhden läheisenne. Tarjolla vuoksi ilm. 11.11. mennessä alueishteerille 050 408 8816 tai diakoneille 050 549 7034 tai 050 549 7007.

Tapahtumat

25.10.–7.11.2013

TAULUMÄEN KIRKKO

Messu su 27.10. klo 18, Saksalainen sielunmessu (Johannes Brahms) ke 30.10. klo 19. Katso ihmistä -konsertti pe 1.11. klo 18, Jaakko Löytty, Mika Nuorva ja Pekka Kosonen. Ohjelma 10 e. Herättäjä-Yhdistyksen nuorisotyön 40-vuotisjuhla-konsertti.

Pyhäinpäivän vesper la 2.11. klo 18, Viitälä, Hassinen, Lux Auribus. Tuomasmessu 3.11. klo 18, Rusanen, Liukkonen, Inkeri Tuunanen, Päivi Ala-Mutka, Piia Laasonen ja bändi, Päivikki Aartolahti ja kuoro, tanssijat Lotta Mannila ja Piia-Maria Aho. Tuomasmessun raamattu- ja keskusteluryhmä: 5.11. klo 18 ja 19.11. klo 18. Tied. johanna.liukkonen@evl.fi, 040 5609934

HUHTASUON ALUEURAKUNTA

HUHTASUON KIRKKO

Ei messua su 27.10. Huhtasuo. Tervetuloa Halsilan kirkkoon klo 12 Osmo Väätäisen virkaanasettamismessuun. Perheiden pikkukirkko 27.10. klo 16 (huom. aika!) Tervonen, Salmela, Nyysönen, Inkinen. Pyhäinpäivän iltakirkko la 2.11. klo 18, Tervonen, Mertanen, Vepsäläinen. Syytämme kynttilät vuoden aikana poisnukkuneille.

Nuorten VeisuMessu ja rippikoulupyhä su 3.11. klo 10, Gsus, bändi, Salmela. Huhtasuo nuorisotyön tiimi. Infoa rippikouluilaisille ja heidän vanhemmilleen.

Lapset ja perheet:

Aikuisten käsityökerho ti klo 18–20. Perhekahvila ke klo 9.30. Kierräskartteluita ma 28.10 klo 17.30, kaikenikäisille. Ilm. viim. edellisen viikon to mennessä 050 32 35 355. Erka-ilta to 7.11. klo 17.30. Erityistä tukea tarvitsevien lasten vanhemmille.

Nuoret:

Kerhoista, koulutusista yms. tied. 050 549 7017.

Ryhmätöitä:

Naisten voimavaryhmä ma 28.10. klo 18 takkahuoneessa. Pietarin killan iltat miehille ti 5.11. klo 18. Eläkeläisten kerho to 31.10. klo 14, Siistonen Jemma to klo 18–19.

Musiikki:

MMV-kuoro to klo 17.30. Tied. 050 521 5410.

Diakoniapäivystys:

ma–ke klo 9–10.30, muuna aikana elina. vepsalainen@evl.fi. 050 549 7005.

HALSSILAN KIRKKO

Messu ja Osmo Väätäisen virkaanasettamisen su 27.10. klo 12, Simo Lampela, Arto Viitala, Siistonen, Tervonen, Marjatta Hynninen, Repo, Salmela, Ihanaiset, Gsus, IloSet, Majakka, Bändi, kahvit. Leipäsunntai su 27.10. klo 16. Yhteisö ja paimuus, Ville Auvinen.

Pyhäinpäivän iltakirkko la 2.11. klo 16, Väätäinen, Mertanen. Syytämme kynttilät vuoden aikana poisnukkuneille. Nuorten VeisuMessu ja rippikoulupyhä su 3.11. klo 12, Gsus, bändi, Siistonen, Mertanen, Leponiemi. Infoa rippikouluilaisille ja heidän vanhemmilleen. Pyhäkoulu lapsille messun aikana. Raamattupöytäkirja ja musiikin iltat ke 6.11. klo 18.30. Hyviä uutisia muokkaliselle, Marja-Kaarina Marttila. Musiikki Raamattupöytäkirjan opiskelijat. Pertti Pekkarinen, Väätäinen. Iltaete. Musiikki-iltat to 7.11. klo 19. Anna-Maija Valjusken piano- ja urkuoppilaat, Ilkka Lampinen, laulu, ja nuoret sellon-, viulun ja huilunsoittajat. Yhteislaulu. Ohjelma-maksu 10 € Jyväskylän rauhanyhdistyksen hyväksi. Hintaan sis. iltapala.

Lapset ja perheet:

Päiväkerhot tied. 050 372 5573, 050 412 1514. Perheohjelmia ke klo 9–11. Lapsi- ja perheyön tied. 050 340 0639. Muskarit tied. 050 340 9898.

Kouluikäiset:

Tied. 050 549 7002. Kirkkis Avoimet ovat, alakouluisten olkkari ma ja ke klo 13–16. Tied. 050 549 7002.

Kouluikäiset:

Toimintakerho ma klo 18, 10–12-v

tyttöille ja pojille. Toimintakerho ti klo 18, 7–9-v tyttöille ja pojille.

Ryhmätöitä:

Aamurukouspiiri ke klo 8. Torstaitapaaminen to klo 13 (paritt. viikot). Raamattupiiri to klo 17 (parill. viikot). Miesten tupa la 30.10. klo 18 Rauno Kosonen Kouvolasta, Tervonen.

Musiikki:

Iloiset ke klo 12. Ihanaiset ke klo 17.30. Gsus to klo 18. Majakka pe klo 18. Tied. 050 380 0608.

Diakoniapäivystys:

Ma–ke klo 9–10.30, muuna aikana juha. halonen@evl.fi, 050 549 7024

Menovinkki

Lähde kevähangille Saariselälle

Huhtasuo alueurakunnan hihtoretki Saariselälle 5.–11.4.2014. Hinta n. 450 € sisältää kuljetuksen, majoituksen (2 hh), ruoan retkeilykeskus Tievatuvalla ja lounaan meno- ja paluumatkaa. Tied. ja ilm. Juha Halonen 050 5497024.

Menovinkki

KELTINMÄEN ALUEURAKUNTA

KELTINMÄEN KIRKKO

Renkaanvaihtoa la 26.10. klo 9–14. Messu su 27.10. klo 10, Salminen, Viikko, Nieminen, Kallio, pyhäkoulu, kirkkokahvit, rippikoulupyhä. Aamurukous ti 29.10. klo 8–8.30. Hyväksytyt ke 30.10. klo 18. Anneli Montonen: *Jeesus hyväksyy sinut – hyväksytkö sinä Hänet?* Mukana Aino Viitanen, Esa Jurva. Myynnissä hengellisiä kirjoja ja CD-levyjä. Ei lastenhoitoa. Järjestää Keltinmäen alueurakunta ja Suomen Raamattupuisto, Agricola-Opiintokeskus. Hiljainen aamurukous to 31.10. klo 8–8.30. Pyhäinpäivän messu la 2.11. klo 17, Pitkänen, Ridanpää, Lintunen, Nieminen, Kallio, Seurakuntakuoro. Kutsutaan kuluvan vuoden aikana läheisensä menettäneitä.

KORTEPOHJAN SRK-KESKUS

Perjantain Puolipäivä pe 25.10. klo 12–14. Oma Raamattu ja päiväkirja mukaan. Tied. Laurio 040 709 4062. Messu su 3.11. klo 10, 16, Vilkkö, Nieminen, Häräinen, pyhäkoulu. Pappi paikalla to 31.10. klo 12.30–13.30. Pyhäinpäivän messu Keltinmäen kirkossa la 2.11. klo 17, Pitkänen, Ridanpää, Lintunen, Nieminen, Seurakuntakuoro. Kutsutaan kuluvan vuoden aikana läheisensä menettäneitä. Messu su 3.11. klo 16, Jurva, Nieminen. Pappi paikalla to 7.11. klo 12.30–13.30.

Lapset ja perheet:

Päiväkerhot tied. 050 408 8852, 050 380 0426. Perheohjelmia ma klo 9–11. Lapsi- ja perheyön tied. 050 340 0639 Muskarit tied. 050 571 5155.

Kouluikäiset:

Tied. 050 549 7002. Alakouluisten olkkari to klo 13–16. Tied. 050 549 7002.

Nuoret:

Tied. 050 549 7010, 050 549 7030.

Ryhmätöitä:

Lähetysten käsityöpöytä ke klo 10–12 (paritt. viikot). Tiistaitapaaminen ti klo 13–14.30 (paritt. viikot). Torstaitapaaminen to klo 12–13.30. Tarjoilu maksutonta. Lähetys- ja raamattupiiri ke 30.10. klo 13 (parill. viikot), Helle. Draamaryhmä Toivo ma klo 16. Tied. Anneli Malinen 040 826 8006.

Musiikki:

Lähdelä kuoro nuorille aikuisille to klo 18–19.30. Tied. 050 549 7049.

Diakoniatyöntekijä

Päivystys ti ja to klo 9–10.30, muulloin sop. mukaan, 050 549 7008, leena.hayri-nen@evl.fi.

Menovinkki

Kulttuurilla kerrasaan Keltinmäessä

Olohuoneessa 13.11. klo 13–15 Juhani Ahon tekstiin pohjautuva monologi. Keltinmäkeläinen runonlausaja Martti lausuu runoja. Musiikkia. Kahvia ja pientä purtavaa.vapaaehtoinen maksu.

KYPÄRÄMÄKI–KÖHNIÖ

ke 30.10. klo 12.30, Päivätoimintakeskus Salok. 20. Tied. Erkama 050 549 7026.

Lapset ja perheet:

Kypärämäki toimittail Työväenyhdistyksen tiloissa Erämiehenkatu 6. Päiväkerhot tied. 050 408 8852, 050 380 0426. Perheohjelmia to klo 9–11. Lapsi- ja perheyön tied. 050 340 0639.

Kouluikäiset:

Tied. 050 549 7002.

Nuoret:

Tied. 050 549 7010 ja 050 549 7030.

Ryhmätöitä:

Saihokadun olohuone (Saihekatu 4) ti 29.10. ja 5.11. klo 11–12. Lounas klo 12–13, (3,50 €). Tied. 050 549 7026, ainoelena.erkamaa@evl.fi. 29.10. aiheena pyhäinpäivä, Vilkkö. 5.11. Maarit Salonen kertoo muistiasiaa.

Diakoniatyöntekijä

Kypärämäen päivystys Kortepohjan srk-keskuksessa (Isännantie 4). Huom! jatkossa ke klo 9–11. Tied. ainoelena.erkamaa@evl.fi, 050 549 7026.

RUOKE–KUOHU–VESANKA

Hengellinen iltapäivä Vesanka–Ruoke ke 13.11. klo 12, Anja Sorri, Mustajärventie 94, Heikki ja Maritta Tynkkynen. Tied. 050 549 7032.

Keskustan alueurakunta

KAUPUNGINKIRKKO

Avoinna ke–pe klo 11–14. Messu su 27.10. klo 10, Niiles-Hautanen, Wuolio, Valtasaari. Virsi- ja lauluhetki ke 30.10. klo 12. Nuorten messu ke 30.10. klo 19. Viikkomessu to 31.10. klo 13. Psalmilaulusarjat to 31.10. klo 18.30. Syvyystiedä minä huudan, Kari Valkonen, Wuolio, Valtasaari. Tyhjän sylin rukoushetki pe 1.11. klo 18.

Menovinkki

Tyhjän sylin rukoushetki

Pyhäinpäivän aattona 1.11. klo 18 Kaupunginkirkossa. Erityisesti kohtuu kuolleiden lasten vanhemmille ja vasten taakoaan lapsettomille sekä vauvansa menettäneille tai tyhjää syytä sureville. Heidi Wati, Piia Laasonen.

Pyhäinpäivän messu la 2.11. klo 10,

Pirtala, Wati, Laasonen. Muistamme vuoden aikana poisnukkuneita Keskustan alueurakunnan jäseniä. Messu su 3.11. klo 10, Tikkanen, Niiles-Hautanen, Tenkanen. Syyskonsertti su 3.11. klo 15. Esa Ruuttunen, Sini Hyvärinen, lida Vilhelmiina Laine, Jussi Makkonen, Niiles-Hautanen Tuotto syöpään sairastuneiden ja heidän läheistensä tukemiseen. Ohjelma 20 e, ennakkoon K-S:n syöpäyhdistyksen toimisto, Gummeruksen. 9 B 9 p. 014 3330 220 ja tuntia ennen ovelta. Virsi- ja lauluhetki ke 6.11. klo 12.

Nuorten messu ke 6.11. klo 19.

Viikkomessu to 7.11. klo 13. KESKUSTAN ALUEURAKUNTA Olohuoneessa 13.11. klo 13–15 Juhani Ahon tekstiin pohjautuva monologi. Keltinmäkeläinen runonlausaja Martti lausuu runoja. Musiikkia. Kahvia ja pientä purtavaa.vapaaehtoinen maksu.

VANHA PAPPILA Vapaudenkatu 26

Mallan kamari, parilliset viikot, joka toinen to klo 14. Raamattupiiri kaikenikäisille ti klo 10. Hanna-rukouspiiri ma 4.11. klo 18. Lähteyksiä to 7.11. klo 17.30, Eila Murphy: *Aasian monet kansat, elämän merkityksen löytymistä Aasiassa*. Pelkonen, Pirttimäki, Ivesmäki, Valtasaari, hannapiiriläiset. Fransiskus-ilta ke 13.11. klo 17. Tied. laatinen.liisa@gmail.com 050 375 4504.

Lapsille ja perheille:

Perheiden seimi-iltat to 21.11. klo 17.30. Yliopistonk. 28. Rakennetaan seimiasetelma. Mahtuu 20 osallistujaa. Mater. maksu 2 €. Ilm. 5.11.–17.11. www.jyvaskylaseurakunta.fi/ilmottaudu. Tied. johanna.kontinen@evl.fi, 050 340 9895. Yliopistonkadun perhekerho to 29.10–11.30. (Yliopistonk. 28, sisäpih.) Lutakon perhekerho to klo 9.30–11.30. Päiväkerhot ja ekavauvaryhmät, tarkemmat tiedot nettisivuiltamme.

Pappilan perheyhäkoulu paritt. viikot

(joka toinen su) klo 16. Seur. 27.10. Lapsi-, perhe- ja pyhäkoulutyön tied. johanna.kontinen@evl.fi, 050 340 9895.

Muskarit:

Yliopistonkatu 28, kerhotila Pikkuluulitit ma klo 15–15.45. 1v ma klo 15.45–16.15. Kultahiput, pienet kehitysvammaiset ma klo 16.30–17.15. Tied. terhi.hassinen@evl.fi, 050 340 9893. Vauvat ke klo 15.45–16.15. 2v ke klo 16.15–17.05. Satumuskari 3–4v ke klo 17–17.45. Tied. ja muskareiden hajapaikkojen tied. tiina.jarvinen@evl.fi, 050 571 5155.

Kouluikäiset:

Kerhot jatkuvat uusissa tiloissa tammikuussa. Tied. johanna.matilainen@evl.fi, 050 595 3945.

Nuoret:

Nuortenilta to klo 19–21 Ksrk-talolla. Nuorisotyön tied. teresa.muhoenen@evl.fi, 050 549 7016, kirsi-marja.piippanen@evl.fi 050 549 7004 ja nuoriso- ja rippikoulutyön vastuupäällikö vilje.tikkanen@evl.fi, 050 400 0013.

Varttuneelle eläelle:

Varttuneiden ja eläkeläisten piiri Puisto-4, ke klo 13. Mallan kamari Vanhassa pappilassa (Vapaudenk. 26) parilliset viikot, joka toinen to klo 14. Eläkeläisten piiri Viitakodissa, ke klo 14, paritt. viikot. Korttelikerho Cygnaeuskatu 8, Kerho-ohje, to 21.11. klo 10–11.30.

Kuoro:

Hyvät Jyvät ti klo 19 Pappilan rippik. sali. Tied. Risto Valtasaari 050 521 5411. Stemmina to klo 17.45 Lahjarjun kappeli. Tied. Piia Laasonen 050 549 7020.

Diakonia:

Päivystykset ma, ke ja to klo 9–11 Cygnaeuskatu 8. Lea Pietiläinen 050 549 7027, Katja Nuuhkarinen 050 340 0665, Sari Solismaa p. 050 549 7006 tai Auni Pelkonen 050 549 7001. Lohikoskella ei diakoniapäivystystä. Avoimaa aamukahvila ja käsityöpöytä (Diakonia ja lähetys) Keljon palvelutalossa B-talun 4.krs. ti klo 10–12.

LOHIKOSKI

Lahjarjun kappeli, Ukoniementie 2 Messu su 27.10. klo 12, Ivesmäki, Laasonen Pyhäinpäivän messu la 2.11. klo 15, Niiles-Hautanen, Valtasaari, Sirpa Berg, oboe. Lämmintä mehua ja pikkuleipiä klo 14–17 Kappelin odotustilassa. Muistamme vuoden aikana poisnukkuneita Keskustan alueurakunnan jäseniä. Perhemessu, sukupolvien kirkko su 3.11. klo 15, Wati, Valtasaari, Kantoluoto, Haltunen, Eija Pakkala. Isovanhemmat

ja lastenlapset tervetuloa hautausmaa-

käynnin yhteydessä. Kahvit. KESKUSTAN ALUEURAKUNTA Olohuoneessa 13.11. klo 13–15 Juhani Ahon tekstiin pohjautuva monologi. Keltinmäkeläinen runonlausaja Martti lausuu runoja. Musiikkia. Kahvia ja pientä purtavaa.vapaaehtoinen maksu.

Kouluikäiset:

Askartelu-kerho to klo 17–18.30, kirkon asuntosiiven kerhotilassa. Lisätietoja nettisivuiltamme johanna.matilainen@evl.fi, 050 595 3945.

Nuoret:

Nuortenilta to klo 19–21 KSRK-talolla. Nuorisotyön tied. teresa.muhoenen@evl.fi, 050 549 7016, kirsi-marja.piippanen@evl.fi 050 549 7004 ja nuoriso- ja rippikoulutyön vastuupäällikö vilje.tikkanen@evl.fi, 050 400 0013.

Ryhmätöitä:

Miesten raamattupiiri Lahjarjun kappelin tiloissa ma klo 18. Tied. Pentti Ahonen 044 314 0848. Viim. kerta 28.10. Avoim olohuone to klo 16–17.30. Kokonnan koodissa. Tied. Hely Järvinen 050 359 5611.

Menovinkki

Keskustan alueurakunnan Messuosaston kokoukset Vanhassa pappilassa 7.11. klo 17.

Jumalanpalvelustehtävien ideointia. Tiedustelut alueurakunnan papilta.

Diakonia ja lähetys:

Diakonia ja lähetys: Lähimmäisen Kahvitupa to klo 12–15 takkahuoneessa. 31.10. Tuija Pennanen kertoo kuulumisia Pietarista. Ikäihmisten syntymäpäiväjuhla pe 25.10. klo 13. Tervetuloa vuoden jälkipuoliskolla 70, 75, 80, 85, 90 tai enemmän täyttävät.

Lähetyspiirin seppeletalkoot ti 29.10. klo 10–12 takkahuoneessa. **Päiväpiiri** pe 30.10. klo 13 kirkkosalissa ja -torilla. **Lydyt käsityöpiiri** ma 4.11. klo 13 takkahuoneessa.

Keskiviikkolounas 6.11. klo 11, päiväruokushetki klo 12 kirkossa. Lounas aik. 5 €; yli 4-v 2,5 €, ja alle 4-v 1,5 €. Vapaaehtoisia emäntiä pyydetään ottamaan yhteyttä Susannaan 040 560 9910. **Diakonian päivystys** kirkolla ti ja ke klo 9–11 Susanna Halinen 040 560 9910 ja Päivi Itkonen/Leena Nokka 040 709 0142.

Menovinkki

Palokan lapsikuorossa iloista laulua ja leikkiä
Uudet laulajat ehtivät mukaan! Kokoonnumme joka toinen keskiviikko (seur. kerran ke 6.11. klo 15 kirkon alakerrassa. Lisätietoja Tuovi Ruhanen 040 560 9931.

Lapset ja perheet:

Päiväkerhot ma Perheyhdistys (Norolankuja 3 F) ti klo 9–11, Kirrissa (Kirrinpelto 1) to klo 9–11 ja Mannilassa (Mankolantie 3) ti 9.30–11.30. **Perhepysäkki** kirkolla to klo 9–11. **Vauvapsäkki** kirkolla ti klo 13–15. **Taaperoryhmä** (lapset n. alle 2 vuotta) kirkolla ke 30.10. klo 9.30–11. **Mammappysäkki** (Mankolantie) ma 4.11. klo 18–20.

Pyhäkoulu kirkon alakerrassa su klo 10 ja Kirrin kerhopisteessä su 3.11. klo 16. **Muskarit** Jokelan pappilassa (Rovastintie 8 C) keskiviikkoisin. Tied. Terhi Hassinen 050 3409893. Lapsi- ja perhetöyön tied. 040 5609908. Löydät meidät myös Facebookista!

Kouluikäiset:

Kerhonoijaajien tapaaminen 7.11. klo 16–17.30 Palokan kirkolla. Tiedot kerhoista nettisivuilla www.jyvaskylanseurakunta.fi/aluseurakunnat/palokka/kouluikäiset/kerhot. Kysy kerhopaikoja 040 7739851.

Nuoret:

Isoskoulutukset: perus- ja jatkoiset ke 30.10. klo 17. **Peli-ita** ke 30.10. isoskoulutuksen jälkeen. **Viikkomessu** ke 6.11. klo 18, jatkot alakerrassa. **Sähly** pe klo 16.45–18 Jokelan koulun liikuntasalissa. **Matka Maata** Näkyvissä -festareille 15.–17.11. Ilm. nettissä 28.10 saakka, lisätietoja Paula. Tietoja: Paula Niemitalo 040 560 9909, Markku Haikara 040 527 5382.

SÄYNTÄSALON ALUESEURAKUNTA

Hautaus- ja virastopalvelut, Pappilantie 6: Avoinna ma ja ti klo 9–13, to klo 9–12 p. 040 535 0047. Kiitos harvointitalkoisiin osallistuneille

SÄYNTÄSALON KIRKKO

Messu su 27.10. klo 10, Romar, Kärkkäinen, Tiisanen, Neulaset, Valon laulu. Kanttori Tiina Laihon tehtävään siunaaminen.

Menovinkki

Avoimet ovet ja pyhänpäivän musiikillinen hartaus 2.11. klo 12–18. Avoimet ovet Säynätsalon kirkossa klo 12–16, paikalla seurakunnan työntekijöitä keskustelua varten. Musiikillinen hartaus klo 16, mukana muun muassa Ulla Honkonen, kantele. Iltateetee ja tietoa sururyhmästä.

Messu su 3.11. klo 10, Kärkkäinen (lit.), Erkki Helle (saarna), Laiho. SLEY:n kirkkopyhää.

Lapset ja perheet:

Päiväkerhot ti pappila. **Perhekerho** to klo 9.30–11.30 pappila. Tied. 050 917 2802.

Kouluikäiset:

Tied. p. 040 727 8147.

Ryhmätoiminta:

Olohuone ke klo 13 pappilassa. **Kohtaus** ti klo 13 pappilassa. **Pöytätyö** ti klo 13 pappilassa. **Askartelua** ja muuta mukavaa. **Johannksen pojat** -Raamattupiiri su klo 18 pappila, parill.vkot. **Naisten solu**, avoin raamattupiiri ke klo 18 pappila, paritt. vkot.

Musiikki: **Valon Laulu** to klo 17–18, Säynätsalon kirkko. **Gospelkuoro Neulaset** to klo 18–19.30, Säynätsalon kirkko. Tied. 050 549 7035. **Kanteleryhmä** Tied. p. 0400 669 146.

Diakoniatyöntekijä: päivystys ti ja to klo 9–11 pappilassa, 050 598 0951, paula.kiviranta@evl.fi.

NEULASKOTI **Tiikutäkkimessu** su 27.10. klo 16, Kärkkäinen, Laiho. **Perjantairukous** 1.11. klo 19. Tied. Erkki Puhalainen 0400 545 128.

Lapset ja perheet:

Päiväkerhot ma **Perheyhdistys** vauvaryhmä ti klo 10–11.30, taaperoryhmä ke klo 9.30–11.30, perhekerho pe klo 9.30–11.30. Tied. p. 050 917 2802. **Muskarit** ma, tied. p. 050 571 5155.

Kouluikäiset: Tied. 050 407 0060.

Nuoret: **Iltakahvila** pe 25.10. klo 17–19. **Isoskoulutus** jatko- ja perusisosoille su 27.10. klo 13–17. Tied. 050 407 0060

Ryhmätoiminta: **Lähetyspiiri** ma klo 13, parill. vkot. **Olohuone** ti klo 13-15.

Menovinkki

Yhdessä on kiva syödä! Yhdessä syöminen on hauska ja monipuolinen kulttuuritapahtuma. Neulaskodilla on torstaisin klo 11–12 tarjolla kanakeittoa, salaattia, jälkiruokaa, kahvia, kakkua, pullaa, lämmitin leipää, juustoa, maitoa, mehua... Aterian hinta lapsilta 1,50 euroa ja aikuiselta 3,50 euroa (työssä käyviltä 5,70 euroa).

Diakonia: **Vastaanotto** ke ja to klo 9–11 Neulaskodilla, 050 549 7015, elina.fuchs@evl.fi.

TIKKAKOSKEN ALUESEURAKUNTA

Rukoushetki Rauhan, ihmisoikeuksien ja kansainvälisen vastuun rukouspäivä, to 24.10. klo 10 kirkossa. **Seurakuntailta** to 24.10. klo 18.30 Kuikan kylätalolla. **Päiväpiiri** pe 25.10. klo 12.30 Rauhanyhdistyksen talolla Jylhänperällä. **Naisten ilta** pe 25.10. klo 18. Anteeksi-antamus, Niina Kari. Teetarjoilu. **Juniorikirkko** su 27.10. klo 10, Koululaisten kirkkopyhää, Toivio, Vuorenoja, Pirttimäki ja kerholaisia. **Vuodenajat**, Liisa Laitisen runoilta musiikillisin maustein su 27.10. klo 18 kirkkosalissa. **Harvointitalkoot** kirkonmaällä ti 29.10. klo 16 alkaen, talkookahvit. **Miesten saunailta** Sarpatissa ke 30.10. klo 18. Pyhje ja pipiä mukaan! **Seurakuntailta** Puupplassa. Raija ja Pentti Pakkasella, Suontaanantie 66, to 31.10. klo 18. Leena Impiö kertoo virsiensä syntytustouja, mukana rovasti Pentti Tokola. **Pyhänpäivän messu** la 2.11. klo 10, Valpuro, Vuorenoja ja Candela-kuoro. Edellisen pyhänpäivän jälkeen haudat-

tujen Tikkakosken aluseurakuntalaisten muistaminen, kirkkokahvit. **Messu** su 3.11. klo 10, saarna Matti Väätäinen, Vallipuro, Vuorenoja. Kahvella Matti kertoilee tuoretta lähetysasiaa. **Sionin virsi-seurat** su 3.11. klo 18 pappilassa. **MieliMaasta** pappilassa ti 5.11. klo 18–20. Ryhmä masentuneille ja heidän omaisilleen. Tied. 0408244561.

Menovinkki

Anteeksi, sanotaan Naisten illassa Tikkakosken pappilassa 25.10. klo 18 puhutaan anteeksi-antamuksesta pastori Niina Karin johdolla. Iltateetee. Anniin ruseiluja kotiin vietäväksi. Mukana Inkeri Tuunanen ja Eila Jämsä.

Musiikki: **Huilulla ja kitaralla** konsertti su 3.11. klo 16, Mikko Miettinen, huilu ja ilpo Vuorenoja, kitara. Vapaaehtoinen tuki lähetyskelle. **Rumpukerho** kouluikäisille ti klo 18.30 pappilan bänditilassa. Ilm. 040 560 9913. **Candela-kuoro** to klo 18.30. Candela laulaa lähinnä jumalanpalveluksissa ja muissa seurakunnan tilaisuuksissa. Monipuolinen ohjelmisto, iloinen meininki! Uudet laulajat tervetulleita. **Lapsikuoro** ke kirkolla klo 17–18. Kaikki mukaan! Tied. ilpo.vuorenoja@evl.fi, 040 560 9913.

Diakonia: **Työtut** su seurakuntasalissa ti klo 12–16. **Miesten keskustelupiiri** pappilassa ti klo 13. **Hartaus ja aamupala** to klo 10 kirkolla. **Päiväpiiri** ke 30.10. klo 13 pappilassa. **Lukupiiri** ke 6.11. klo 13 pappilassa. **Diakoniatyöntekijän vastaanotto** Ajanvaraus 040 560 9916 tai marja-liisa.jaakonaho@evl.fi.

Lapsille ja perheille: **Ekavauvaryhmä** **Pallerot** ti kirkolla klo 13–15. **Turinatuvat** kirkolla ke ja to klo 9.30–11.30. **Turinatupa** Puupplassa, Takalantie 2, ti klo 9.30–11.30. **Lapsiperheiden kirkkohetki** ke 30.10. klo 10. **Hiljentyminen, kun luonto hiljenee.** Ei turinatuupia täällä viikolla. **Pyhäkoulu** Puuppolan kerhotilassa ma 4.11. klo 18–19. **Isten ja lasten iltia** kirkolla to 7.11. klo 18. Lisätietoja lapsi- ja perhetöyön toiminnasta 040 560 9914.

Kouluikäiset: Kysy kerhopaikoja 040 5609915. **Hengari** 5.–6.-luokkalaisille Puuppolan kerhotilassa, Takalantie 2, ke klo 14–16. **Rumpukerho** kouluikäisille pe klo 17.30 pappilan bänditilassa.

Nuoret: **Iltakahvila** pe 25.10. klo 18–22. **Oloilta** tiistaisin klo 18–21. **Nuortenilta** to 31.10. klo 18–21. **Isoskoulutukset** ke 6.11. Perusisokoulutus klo 17–19 ja 3. vuosikerran isoset klo 19–21. **Hengari** Nuorille avoimet ovet joka keskiviikolla heti isoskoulutuksen jälkeen klo 19–20.30. Tule hengaillemaan kavereiden kanssa ja tapaamaan työntekijöitä. **Koulupäivystykset** joka pe Vaajakosken pappilan bänditilassa.

Nuoret: **Isoskoulutus** ke klo 17.30-19.15 kirkolla. **Perusisot** (uudet): 30.10. **Jatkoiset** (toisen vuoden isoset): 6.11. **Hengari** Nuorille avoimet ovet joka keskiviikolla heti isoskoulutuksen jälkeen klo 19–20.30. Tule hengaillemaan kavereiden kanssa ja tapaamaan työntekijöitä. **Koulupäivystykset** joka pe Vaajakosken pappilan bänditilassa.

Nuoret: **Iltakahvila** pe 25.10. klo 18–22. **Oloilta** tiistaisin klo 18–21. **Nuortenilta** to 31.10. klo 18–21. **Isoskoulutukset** ke 6.11. Perusisokoulutus klo 17–19 ja 3. vuosikerran isoset klo 19–21.

VAAJAKOSKEN ALUESEURAKUNTA

Messu su 27.10. klo 10, Rossi, Partanen, Reingoldt, Petra Lujala, käyrätorvi. **Pyhänpäivän messu** la 2.11. klo 10. Laitinen, Partanen, Aijasaho, Liimatainen, Reingoldt, Leppäpuisto. **Pyhänpäiväillan konsertti** la 2.11. klo 18. G. Fauré: Requiem, Partanen, solisti Kalle Kinnunen, soitinyhtye, András Szabó, urut. **Messu** su 3.11. klo 10. Kauppinen, Partanen. Ilkka Kauppi, sello. **Sururyhmä** alkaa tammikuussa 2014. Ilm. 29.11.2013 klo 13 mennessä 050 5510440. Tied. diakonissa Marja-Leena Liimatainen 040 5609926 tai pastori Arto Kauppinen 040 5609920. **Herätysliikkeitemme laulukirjat.** Tule tutustumaan kirkkomme herätysliikkeisiin ja niiden koroituksiin laulukirjojen kautta! Virsi-illat kirkolla aloittaa su 27.10. klo 17 Korttiläisyys ja Sionin viiret. Osmo Kangas.

VAAJAKOSKEN ALUESEURAKUNTA

Messu su 27.10. klo 10, Rossi, Partanen, Reingoldt, Petra Lujala, käyrätorvi. **Pyhänpäivän messu** la 2.11. klo 10. Laitinen, Partanen, Aijasaho, Liimatainen, Reingoldt, Leppäpuisto. **Pyhänpäiväillan konsertti** la 2.11. klo 18. G. Fauré: Requiem, Partanen, solisti Kalle Kinnunen, soitinyhtye, András Szabó, urut. **Messu** su 3.11. klo 10. Kauppinen, Partanen. Ilkka Kauppi, sello. **Sururyhmä** alkaa tammikuussa 2014. Ilm. 29.11.2013 klo 13 mennessä 050 5510440. Tied. diakonissa Marja-Leena Liimatainen 040 5609926 tai pastori Arto Kauppinen 040 5609920. **Herätysliikkeitemme laulukirjat.** Tule tutustumaan kirkkomme herätysliikkeisiin ja niiden koroituksiin laulukirjojen kautta! Virsi-illat kirkolla aloittaa su 27.10. klo 17 Korttiläisyys ja Sionin viiret. Osmo Kangas.

HARTAUDET KAPPELEISSA

Pyhänpäivä hartaus Vanhan hautausmaahan kappelissa la 2.11. klo 16, Hautalahti, Valjus. **Hartaushetki** Mäntykankaan kappelissa su 27.10. klo 15. Siistonen, Salmela, Ihanaset-kuoro.

Ihme Jumala – Pyhyksen Ihme ti 12.11. klo 18 kirkolla. Lääninrovasti Simo Lampela, Gospel-lauluryhmä, Rossi. Iltateetee.

Diakonia: **Keskiviikkokerho** 30.10. klo 13, kirkko. **Keskiviikkokerho** 6.11. klo 13, Jyskän srk-koti. **Päivystykset** Vaajakosken kirkko, ke ja pe klo 9–10, marja-leena.liimatainen@evl.fi, 040 560 9926. Jyskän srk-koti, ti ja ke klo 9–10, tero.reingoldt@evl.fi, 040 560 9927. Pyydettyäessä kotikäyntejä. Lisätietoja päivystysajoista toimittolien ilmoitustaululta tai diakoniatuomiston ovesta.

Lähetys: **Lähetyspiiri** ti 5.11. klo 13 kirkolla.

Ryhmätoiminta: **Miesten raamattupiiri** to 31.10. klo 12. **Miestenpiiri** to 7.11. klo 18.30.

Päiväpiiri: **Leppälähdesä** pe 25.10. klo 12.

Varhaiskasvatus: **Perhepysäkit** Kirkolla ti klo 9, Jyskän seurakuntakodilla ti klo 9 sekä Kaunissharjussa ke klo 8.30.

Iltaperhekerho Ti klo 17.30-19. **Vauvaryhmä** Kirkolla ti klo 13, tied. Tarja ja Johanna. Vauvamuskarit ennen vauvaryhmää, tied. Terhi.

Muskarit Kirkolla tiistaisin klo 8-12. Tied. 050 3409 893. **Huom!** Vauvamuskarissa vielä tilaait!

Tukea arkeen -toiminnan tiedustelut: Tarja ja Johanna. **Pyhäkoulu** Tölkässä ja Kaunissharjussa (ks. nettisivut).

3-vuotissynttärät 7.11. klo 18 kirkossa. Lisätietoja nettisivuiltamme.

Kannelkoira Kamu viihdyttää kolmivuotiaita

Kolmivuotissynttärät 7.11. klo 18 Vaajakosken kirkolla. Tervetuloa vuonna 2013 kolme vuotta täyttävät yhteisiin synttäräjuhliin!

Kouluikäiset:

Tied. 040 558 2542 tai satu.harjula@evl.fi

Nuoret: **Isoskoulutus** ke klo 17.30-19.15 kirkolla. **Perusisot** (uudet): 30.10. **Jatkoiset** (toisen vuoden isoset): 6.11. **Hengari** Nuorille avoimet ovet joka keskiviikolla heti isoskoulutuksen jälkeen klo 19–20.30. Tule hengaillemaan kavereiden kanssa ja tapaamaan työntekijöitä. **Koulupäivystykset** joka pe Vaajakosken pappilan bänditilassa.

Nuoret: **Iltakahvila** pe 25.10. klo 18–22. **Oloilta** tiistaisin klo 18–21. **Nuortenilta** to 31.10. klo 18–21. **Isoskoulutukset** ke 6.11. Perusisokoulutus klo 17–19 ja 3. vuosikerran isoset klo 19–21.

Nuorten joululeirille ilm. www.jyvaskylanseurakunta.fi/ ilmoittaudu. Lisätietoja Jonna Göös p. 040 5609925 tai Pasi Toivola p. 040 7785178 Facebookissa Ilmo Vaajakoski.

Musiikki:

Musiikkiryhmät kokoontuvat kirkolla. **Kantelepiiri** ma klo 19 (parill. viikoilla). Tied. Ulla Honkonen p. 0400 669 146. **Toivon siivet** -orkesteri ti klo 18.30–20.30. **Lapsikuoro** ke klo 15.30. Tied. Eveliina Aijasaho p. 040 560 9922. **Seniorikuoro** ke klo 12. **Kirkkokuoro** to klo 18. Tied. Liisa Partanen p. 050 358 1860

Kansan Raamattuseura Raamattupiiri Sanan Kulmalla joka toinen pe klo 10 (Huom. aika !). Seur. kerran 25.10, 8.11. Tied. 0400 547 753.

Keskä-Suomen ev.lut. Kansanlähetys

Kauppakatu 13. (014) 620 801, http://keski-suomi.sekl.fi **LÄHETYSKOTI** **Aamuruokspiiri** pe klo 8–9. **Poinkti-nuortenilta** la klo 18–21. **Raamattupiiri** ma 28.10. klo 18. **Naisten raamattupiiri** ti 29.10. klo 13. **Suomikerho** maahanmuuttajansille ke

Yhteiset

Aseman Pysäkki Hannikaisenkatu 27-29 jukka.rantanen@evl.fi, 050 360 3484. **Avoim** toiminta ma–pe klo 11–15. **Askartelua** ma 4.11. klo 13. **Laulutunti** ti klo 29.10 klo 14. **Rukouspiiri** ke klo 12 joka viikko. **Papintunti** to klo 14 joka viikko. **Lenkkiryhmä** pe klo 12. **Tieto-Visa** pe klo 13.30. **Pysäkin myyjäiset** la 23.11. klo 11–14.

Diakonian vanhuystöyön kehittämishanke eevi-riitta.kukkonen@evl.fi, 050 300 3590. **Osallisuuden kahvihuone** ti 29.10. klo 14–16. Kirjavinkkauksia Vanhassa pappilassa (Vapaudenk. 26), Sirpa Teräväinen tai Isältä pojalle -tilaisuus Keskussrktalolla (Yliopistonk. 12), Kukkonen, Katja Pynnönen ja Irma Äyräväinen. **Ikääntyvän ihmisuhteet** -keskusteluryhmä ma 4.11. klo 14–15.30 Keskusseurakuntatalolla (Yliopistonk.12), Nuorustus ennen ja nyt, Kukkonen Mairit Sorjonen.

KohtaamisPaikka **Perhekohtaaminen** la 26.10 klo 16–18

Kristilliset järjestöt

Herättäjä-Yhdistys **Kato ihmistä** – Herättäjä-Yhdistyksen nuorisotyön 40-vuotijuhlakonsertti 1.11. klo 18 Taulumäen kirkossa. Jaakko Löyty, Mika Nuorva ja Pekka Kosonen sekä juhlaorkesteri. Ohjelma 10 e. **Seurat** 3.11. klo 18 Tikkakosken pappila.

Jyvaskylän NNNKY

Puistotori 4, 040 740 4472, jlnnkyn@eli-sanet.fi, www.ywca.fi paikallisyhdistykset/jyvaskyla **Avoim kohtaamispaikka** aamiaisineen ti 29.10. klo 9–11. Simo Korpelan syntymästä 150 vuotta, Marjatta Taipale. **Tuunaus- ja taidetöyopä** ja to klo 17–20. **Lauluryhmä jännät** ti klo 18. **Exodus-raamattupiiri** to 31.10. klo 17. **Laku-ryhmä** laulaa ja kuuntelee musiikkia pe 1.11. klo 13. **Pyhänpäivän** ajatusn äärellä su 3.11. klo 15, sairaalapastori Heikki Lepoaho. **Avoim kohtaamispaikka** aamiaisineen ti 5.11. klo 9–11: Viron ruotsinkielisen väestön kohtalo, Mirja Knuuttila. **Kirjapiiri II:** ke 6.11. klo 18 Heidi Köngäs: Dora, Dora.

Muskariryhmiin mahtuu vielä! Vanhempien kanssa: vauvat 3–6 kk (s. 03/2013–06/2013) klo 15–15.30; vauvat 6–12 kk (s. 09/2012–03/2013) klo 15.45–16.15; taaperot 1–2 v (s. 09/2011–09/2012) klo 16.30–17. Perhe-muskarit täynnä.

Jyvaskylän Kristilliset eläkeläiset **Tilaisuus** Keskussrktalon alaisalissa 6.11.20. alk. kahvila klo 13.30. Tuomas Palola, kuoro. Arpajaiset. Tilaisuuden jälkeen yhdistyksen syyskokous jäsenille.

Jyvaskylän Kristilliset eläkeläiset **Tilaisuus** Keskussrktalon alaisalissa 6.11.20. alk. kahvila klo 13.30. Tuomas Palola, kuoro. Arpajaiset. Tilaisuuden jälkeen yhdistyksen syyskokous jäsenille.

Jyvaskylän Kristilliset eläkeläiset **Tilaisuus** Keskussrktalon alaisalissa 6.11.20. alk. kahvila klo 13.30. Tuomas Palola, kuoro. Arpajaiset. Tilaisuuden jälkeen yhdistyksen syyskokous jäsenille.

Jyvaskylän Rauhanyhdistys

Nuorten perjantai 25.10.klo 19, ry. **Porvoon rym myyjäiset** la 26.10. klo 16 ry. Klo 19 alustus ja iltapala. **Seurat** su 27.10. klo 16, ry. **Seurat** ke 30.10. klo 19, ry **Yhteinen raamattuluokka** pe 1.11. klo 18.30, ry. **Seurat** la2.11. klo 16, ry. **Seurat** su 3.11.klo 16, ry. **Aluseurat** ti 5.11. klo 18.30, Vaajakosken kirkko. **Seurat** ke 6.11. klo 19, ry. **Klassisen musikin** ilta to7.11. klo 19, ohjelma ja kahvi 10 € rakennusrahaston hyväksi, Halsilän kirkko.

Kansan Raamattuseura Raamattupiiri Sanan Kulmalla joka toinen pe klo 10 (Huom. aika !). Seur. kerran 25.10, 8.11. Tied. 0400 547 753.

Keskä-Suomen ev.lut. Kansanlähetys

Kauppakatu 13. (014) 620 801, http://keski-suomi.sekl.fi **LÄHETYSKOTI** **Aamuruokspiiri** pe klo 8–9. **Poinkti-nuortenilta** la klo 18–21. **Raamattupiiri** ma 28.10. klo 18. **Naisten raamattupiiri** ti 29.10. klo 13. **Suomikerho** maahanmuuttajansille ke

Palokan kirkon alakerta. Lapsiperheiden oma juttu, näyttärta. **PizzaKirkko** @ Salsa Orkidea su 27.10. klo 17 sekä klo 19, Kauppak. 5. **Pizza 5 €.** **KohtaamisPaikka ja ehtoilinen** su 3.11. klo 17 Palokan kirkko, Mika Kilkki. **Koppis** 2–5v; KooP

Kun ero vei jalat alta

Teatterikoneen uutuusnäytelmä käsittelee avioeroja. Yleisön joukossa istuu seurakunnan perheneuvoja, joka osallistuu mahdolliseen keskusteluun esityksen jälkeen.

KAARINA HEISKANEN teksti
PETRI KANANEN kuva

Teatterikoneen näyttelijät **Aaro Vuotila**, **Annu Sankilampi**, **Kirsi Sulonen** ja **Aapo Oranen** ovat käsikirjoittaneet näytelmän, jossa he asettuvat kuuden pariskunnan nahkoihin. Näyttelijät lähestyvät aihetta omasta näkökulmastaan ja elämäkokemuksestaan.

– Kaikilla on välillä ongelmia parisuhteissa, ja tuttavapiirissä sattuneet erot asettavat omankin suhteen tarkkailun alle, Annu Sankilampi kuvailee lähtökohtia.

Teatterikone on pureutunut perheteemoihin myös kahdessa aikaisemmassa näytelmässään eli alkoholistin läheisistä kertoneessa *Happohotellissa* ja äitiyttä pohtineessa *Paska äiti* -näytelmässä.

Jyväskylän seurakunnan perheasiain neuvottelukeskus sanoi innokkaan ”tahdon”, kun Teatterikone kosi sitä yhteistyökumppaniksi näytelmähankkeeseen. Yhteistyö käynnistyi keskustelulla, jossa perheasiain neuvottelukeskusten työntekijät kertoivat käsitteensä avioerojen syistä.

Perheneuvonta ja teatteri löysivät yhteisen sävelen ja työotteen. – Molemmissa ammateissa, perheneuvojan ja näyttelijän, tarvitaan eläytymiskykyä. Perheneuvoja tarvitsee sitä pariskunnan tilanteen ymmärtämiseen ja perhettä auttavien kysymysten esittämiseen, näyttelijän eläytymiskyky tuottaa uskottavan roolihahmon, perheneuvoja **Pekka Puukko** vertaa.

Jalat alta pariterapiaa –näytelmä marrassa lavalle kuusi pariskuntaa. On vanha pari, on lapsiperhepari, on tuore parisuhde.

– Oma taloremontti antoi syykkeen minun kirjoittamalleni tari-

nalle, ja keskustelu perheasiain neuvottelukeskusten työntekijöiden kanssa antoi uutta näkökulmaa meille kaikille. Esityksessämme yhdenkään parin tarinalle ei ole helppoa selitystä, eikä missään niistä voida osoittaa, kuka siinä on syyllinen, Annu Sankilampi sanoo.

– Kuulostaa hyvältä. Mitä enemmän eroja miettii, sitä vähemmän tuntee halua ”tuomita” ketään. On vaikea sanoa, kenen parisuhde on hyvä ja kenen huono, Puukko toteaa.

Ei perheasiain neuvottelukeskusten väkikään osaa sanoa, mikä on erojen syy.

” Teatterikone sukelsi syvälle eroteemaan.

– Räikein juttu – uskottomuus tai riippuvuudet – voi tulla pinnalta nähdessä eron syyksi, mutta kaikki muu paha olo jää yleensä piiloon: toimimaton vuorovaikutus, pettymykset, se, että ei tule kuuluksi. Ihmiset tuovat tänne eri asioita kuin mitä he puhuvat lähipiirissään, Puukko huomauttaa.

Teatterikone on sukeltanut syvälle eroteemaan. Esityksissä jokainen näyttelijä kertoo oman prosessinsa, jonka kautta on tehnyt käsikirjoituksen.

– Sellainen ”making of -osio”, Annu Sankilampi sanoo.

Teatterilaiset toivovat esityksen herättävän katsojissa oivalluksia omasta parisuhteesta.

– Mitään toimintamallia ei voi muuttaa, ennen kuin sen tunnistaa itsessään, Sankilampi ja Puukko sanovat.

Teatterikoneen Aapo Oranen ja Kirsi Sulonen kertovat häpäpäivänään videokameralla unelmistaan ja toiveistaan. Jalat alta pariterapiaa -näytelmässä parisuhdettaan pui kuusi pariskuntaa. Yhdellekään tarinalle ei anneta helppoa selitystä.

▶ Jalat alta -pariterapiaa

Ensi-ilta lauantaina
26.10. kello 19.

Muut esitykset:

Pe 1.11. klo 19
La 2.11. klo 19
Ke 6.11. klo 19
Pe 8.11. klo 19
Ke 20.11. klo 19
La 23.11. klo 19
Ke 27.11. klo 19

Pe 29.11. klo 19
La 30.11. klo 19

Esitysten jälkeen on mahdollisuus keskusteluun. Paikalla on perheneuvoja seurakunnan perheasiain neuvottelukeskuksesta. Esitykset Taiteen edistämiskeskuksen Monitaidetila IKKUNAssa, Kauppakeskus Forumissa Asemakatu 7.

Liput 15/13 €
Lippuvaraukset ja lisätietoja
045 652 4776 ja
teatterikone@teatterikone.fi
Lippujen lunastus vain käteisellä.

▶ Katso video osoitteessa
www.youtube.com/henkielama

Elämästä

Jumala kantaa myös vastoinkäymisten yli

SIRPA KOIVISTO
teksti ja kuva

Olen **Jenni Jarva**, 22-vuotias kodinhuoltaja. Perheeseeni kuuluu aviomies ja Jakke-koira. Työskentelen siivoojana Jyväskylän yliopistossa Mattilanniemessä.

Olen kotoisin Kokemäeltä, mutta jo yläasteella päätin, että haluan asua Jyväskylässä. Tulin tänne opintojen perässä pari vuotta sitten ja kotiuduin heti. Tämä on sopivan kokoinen kaupunki, jossa on hyvät mahdollisuudet harrastamiseen ja luonnossa liikkumiseen.

Valmistuin kodinhuoltajaksi Jyväskylän ammattiopistosta viime kesänä. Sain työpaikan jo ennen

valmistumista yliopistolta. Olen siitä onnekas, että minulla on vakituinen työ. Se on vaihtelevaa ja yllättävän haastavaa.

Siivoojan työtä arvostetaan mielestäni liian vähän. Hyvin usein kuulee kommentteja siitä, miten kuka tahansa osaa siivota. Työ ei kuitenkaan ole helppoa ja jokaiselle päivälle on omat haasteensa. Työ pitää osata suunnitella ja organisoida ja siivouksen pitää sujua hyvin ja nopeasti.

Vapaa-ajalla harrastan mielelläni liikuntaa. Metsästys on uusi yhteinen harrastus mieheni kanssa. Hän on metsästännyt jo kauan, minä vasta aloittelen. Minusta on

mukava liikkua luonnossa, ihailla luonnon kauneutta, istua nuotiolla ja kuunnella lintujen laulua. Mielestäni on tervettä pystyä hankkimaan ruokaa suoraan luonnosta. Metsästäminen opettaa omalla tavallaan myös kuoleman kohtaamiseen.

Elämä on hienoa. Minulla on ihana mies, koti ja vakituinen työpaikka. Mitä muuta voisoin toivoa!

Perhe on minulle tärkeä. Olen saanut kasvaa uskovassa kodissa ja minulla on lämpimät välit vanhempiini, sisaruksiini sekä mieheni sukulaisiin. Halaamme aina tava-tessa. Se on tapa, jota viljelen mielelläni.

Minun arkeani varjelee Jumala ja hänen suojiinsa suljen elämäni jokaisen aamun ja illan. Käymme Huhtasuon kirkolla Huoltamossa, joka on vähän rennommin koostuva luterilainen jumalanpalvelusyhteisö. Siellä käy paljon erityisesti nuoria ja lapsiperheitä. Huoltamon nuorten naisten illoista olen löytänyt uusia ystäviä. Tapamisista on tullut rakas harrastus.

Pyrin olemaan positiivinen ja levittämään ympärilleni myönteisyyttä. Haluan heijastaa Jumalan valoa tässä pimeässä maailmassa. Uskon vahvasti siihen, että Jumala kantaa myös vastoinkäymisten yli.

Jenni Jarva

Jyväskylän yliopistolla siivoojana toimiva Jarva pyrkii olemaan positiivinen ja levittämään ympärilleen elämänmyönteisyyttä.